REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia. BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Leaner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Haasenstein & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numér de Duminecă 5)

„GAZETA“ iese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 3 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov *Administraţiunea*, Piaţa mare Térgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 23.—Anul LXIII. Braşov, Duminecă 30 Ianuarie (11 Februarie). 1900.

Szell şi naţionalităţile.

De câte-va ḑile foile ungurescĭ guvernamentale au dat de scire, că ministru-preşedinte Szell va lua cuvêntul la desbaterea budgetară şi se va pronunţa în cestiunea naţionalităţilor.

Sâmbăta trecută deputatul din stânga estremă Komjathy vorbise şi el despre politica de naţionalitate a guvernului cu acea patimă şi ură cu care sciu sĕ vorbéscă şoviniştii încolţaţĭ. El a ḑis, că naţionalităţile, aceştĭ „duşmanĭ juraţĭ ai statului maghiar“, acésta „plagă a ţĕrii“ îşĭ ridică capul pretutindenĭ, ér guvernul stă cu mânile încrucişate şi ministru-preşedinte Szell nu desvóltă nicĭ o energiă faţă cu ele şi numai politică maghiară nu face. A reamintit Komjathy totodată acele timpurĭ glorióse pentru şovinism, când Banffy cu Jeszenszky dirigiau trebile naţionalităţilor în faimósa secţiune.

Ca dovadă contra politicei guvernului actual, Komjathy a citat diferite casurĭ asupra cărora s'au plânsfoile şoviniste. Aşa de pildă a adus înainte pe lângă desfiinţarea secţiunei naţionalităţilor, că Slovacilor li-s'a dat voiă sĕ ţină câte-va adunărĭ poporale, că nu se iau mĕsurĭ în contra institutelor de banĭ românescĭ, că s'a tolerat, ca la primirea Metropolitului Meţianu sĕ se facă demonstraţii naţionale, că Şvabii din Bănat agitéză pentru germanism şi sunt sprijiniţĭ într'asta de cătră Saşii din Ardeal, carĭ fac demonstraţii cu colorile săsescĭ, fraterniséză cu cei din Germania şi în Braşov se opun, ca limba maghiară sĕ fiă introdusă ca limbă protocolară la comună, şi altele de acestea.

Ei bine, după un raport ce-l primim astăḑĭ dela Budapesta, ministru-preşedinte Szell a rĕspuns la tóte aceste acusărĭ de nepăsare faţă cu agitaţiunile naţionaliste, din punct în punct, vrênd sĕ dovedéscă, că nicĭ una din ele nu este întemeiată, că şi-a făcut datoria în tóte casurile şi acolo, unde a vĕḑut vre-un pericul pentru ideia de stat maghiar, a întrevenit luând mĕsurile de lipsă pentru delăturarea lui, ér unde nu era nicĭ un pericul, n'a fost lipsă de întrevenirea lui.

Aşa, de esemplu, la acusarea, că a desfiinţat secţiunea naţionalităţilor, Szell a rĕspuns, că n'a făcut alta, decât că *a împreunat secţiunea naţionalităţilor din ministeriul de interne cu secţiunea dela poliţia de stat*, creḑênd, că aşa este mai bine. La primirea Metropolitului, ḑise, nu s'a întêmplat nimic. Ca dovadă ceti raportul fişpanului. Cât pentru adunările slovace, a permis numai acelea, al căror program nu cuprindea nimic contra statului.

Unde nu era destulă garanţă, adunările au fost oprite, ér când a auḑit, că la adunărĭ se propagă idei federaliste, a atras atenţiunea fişpanilor, ca sĕ fiă pe pază. Când studenţii saşĭ au mers la mormêntul lui Bismarck, ministrul de culte a făcut cercetare şi s'a dovedit că nicĭ un student universitar sas din Cluşiŭ, n'a luat parte la demonstraţiă. Institutele de banĭ române, esistă, dér pe basa legii nu se póte procede în contra lor, ci cel mult *pe cale socială*.

Spune mai departe pentru apărarea sa, că guvernul a oprit multime de foi din strĕinătate, carĭ agită contra statului, că a urmat cu atenţiune elementele suspecte şi n'a întărit reuniunile contrare statului. In ce privesce pe Şvabii din Bănat ḑice, că conferenţele lor învĕţătorescĭ, carĭ au pretins sĕ pórte procesele verbale în limba germană, au fost respinse cu cererea lor, ér ministrul (Szell) a aprobat sentinţa nimicitóre a comisiunei administrative.

In ce privesce afacerea cu stégurile săsescĭ din Braşov, a permis ca pe lângă stindardul naţional maghiar sĕ fiă arborate şi colorile oraşului; va cerceta însĕ, déca colorile roşu-vênĕt sunt în adevĕr ale oraşului şi nu cum-va colorĭ săsescĭ. Décă sunt săsescĭ, *atuncĭ le va opri*. Cuvintele din urmă au fost acoperite de aprobările generale ale camerei.

Aşa s'a apĕrat d-l Szell. Se vede, că e mare de tot puterea şovinismului, décă el s'a vĕḑut contrîns sĕ rĕspundă cu documente la tóte flécurile aduse de Komjathy.

Incolo Szell n'a spus nimic nou, decât a repetat, că politica lui nu este alta, decât politica naţională maghiară, pe care voesce s'o ducă la stîrşit esecutând legile aşa, ca sĕ trateze în mod egal cu tóte naţionalităţile.

Vré sĕ impună ideia de stat maghiar. Punctul sĕu de vedere este, cum ḑise, că trebue sĕ se sugrume tóte nisuinţele contrare statului. Dér a persecuta şi a întrebuinţa forţa în loc de energiă nu voesce.

Cu Românii, ḑise, n'a stat de vorbă nicĭ-odată, ba în preséră, venind la el magnatul Iosif Gall, nu l'a primit, numai ca sĕ nu se pótă ḑice, că ia informaţiunĭ dela Românĭ. Sfîrşesce vorbirea sa ḑicênd, că nu vré sĕ întrebuinţeze forţa în politică, ci vré numai sĕ apere statul maghiar unitar şi sĕ validiteze politica naţională maghiară.

Ètă dér cum stăm cu politica de naţionalitate a d-lui Szell. N'o putem caracterisa mai bine decât ḑicênd, că este *Banffy în piele de óie*.

Renta şcólelor române din Braşov.

După-ce camera română a admis în secţiunĭ proiectul de lege depus de d-l *Tache Ionescu*, prin care se capitaliséză suma de 38.600 lei ca rentă anuală pentru şcólele române din Braşov şi se aprobă creditul de 115,500 lei pentru despăgubirea şcólelor de neplata rentei pe timp de trei anĭ, d-l *Barbu Delavrancea*, ales raportor al legei, a cetit raportul sĕu în şedinţa de erĭ a camerei, în care s'a şi început discuţiunea asupra acestui proiect de lege.

In aceeaşĭ ḑi, Vinerĭ, urma sĕ se înfăţişeze procesul intentat de cătră comitetul parochial al bisericei Sf. Nicolae statului român, pentru neplata rentei datorite.

Cu privire la acésta ni-se telegraféză din Bucurescĭ:

Preşedintele comitetului parochial al bisericei Sf. Nicolae din Braşov, d-l *Vasilie Voina*, a adresat primului president al tribunalului de Ilfov o petiţiă, în care, pe basa decisiunei amintitului comitet parochial, declară în numele acestuia, că-şĭ retrage acţiunea, ce a intentat'o statului român pentru plata rentei, după-ce statul român s'a obligat a depune la cassa centrală a statului din Budapesta un titlu de rentă română perpetuă pentru un capital de 962.500 lei, producênd o rentă anuală de 38.500 lei pe numele bisericei Sf. Nicolae din Braşov pentru întreţinerea gimnasiului şi a şcólei reale gr. or. române din Braşov în organisaţiunea lor actuală; şi s'a obligat mai departe de a plăti renta datorită pe cei trei anĭ din urmă în sumă de 115.500 lei. In fine declară, că comitetul parochial al bisericei Sf. Nicolae *îşĭ conservă drepturile sale contra statului român în cas când venitul capitalului consemnat nu se va plăti regulat şi la timp* comitetului parochial al bisericei Sf. Nicolae în contul scólelor menţionate, aşa cum ele sunt aḑĭ organisate, precum şi décă nu se va plăti suma de 115,500 lei ce representă venitul pe cei trei anĭ din urmă.

Revista politică.

Soluţiunea, ce s'a dat pe cale diplomatică **afacerei rentei şcólelor române din Braşov** a fost discutată de **pressa maghiară**. Foile opoziţionale în cea mai mare parte combat aspru guvernul unguresc pentru-că s'a învoit sĕ se dea renta şcólelor române. O fóiă nouă a lui Banffy, înfiinţată de curênd, tună şi fulgeră din causa acésta. Şoviniştii ar fi vrut, ca şcólele române sĕ nu-şĭ primescă, ceea-ce le compete după drept, ca sĕ nu mai pótă esista, orĭ sĕ fiă silite a se da legate în mânile ministrului de instrucţiune unguresc.

Chiar şĭ contele Stefan *Tisza*, cel cu frăţietatea dela Arad, a trebuit sĕ sară în ajutor lui Szell mulcomind spiritele agitate şoviniste, că aicĭ nu e vorba decât numai de recunóscerea unui drept, care nu s'a putut denega şcólelor române.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Toader Sprinten.

Toader Sprinten din Sĕrăcăceni era cel mai mic din copiiĭ lui Nechita Sprinten, beţivul. Mai avea doi fraţĭ şi trei surorĭ. Tatăl sĕu nu în-zadar fu poreclit „beţivul“, că mai tótă viéţa şĭ-o petrecuse printre polobócele jidanului. Habar n'avea, că casa-i tócă, că copiiĭ şi femeia umblă golĭ şi flămândĭ, că locurile îi rĕmân nelucrate, el scia numai una: *beutura*. Şi avea el o ḑicală: „Mâncarea şi hainele sunt fuduliă, beutura face ce face!“ Şi bea, bea, bea; ḑi şi nópte era tot ţépăn de beutură.

Biata lele Samfira, muierea lui Nechita beţivul, trăgea ḑile amare cu bărbatul ei. Ea, sĕraca, muncea cât putea, sĕ sature atâtea gurĭ sparte şi sĕ îmbrace atâtea trupurĭ góle. Dér ce biată póte o muiere slabă, îngreunată cu o aşa glótă de copii şi bătută de Dumneḑeu cu un aşa bărbat becisnic? Işĭ uria ḑilele, îşĭ ruga mórte, dér mórtea nu vine, când o chemĭ, ci când are poruncă dela Cel de sus. După alte multe necasurĭ, ce trebuia sĕ rabde biata muiere, 'i se mai întêmplă o pacoste: Venind odată odorul ei de bărbat beat leucă dela jidan, o lovì din chiar senin atât de tare cu o despicătură de lemn peste braţul drept, de trebui sĕ şi-l pórte legat în lopăţele mai multe sĕptĕmânĭ, ér când îl deslegà, când nu mai simţì aşa durerĭ marĭ, braţul îi era ţépĕn şi nu putea lucra cu el.

Aşa trecù multă vreme. Copiiĭ, carĭ cum se sburătăceau cât de cât, îi tocmia hărgăţei pe la cei ómenĭ cu dare de mână. Şi, care se vedea odată scăpat din casa cea gólă, sbura cât vedea cu doi ochĭ, mai mult nu se întorcea la cuibul cel gol şi sĕrăcăcios. Aşa s'au împrăştiat toţĭ prin satele vecine ca hargaţĭ, ér fetele la têrg ca hargate. Acum rĕmase lelea Samfira numai cu Tóder, cu copilul ei cel meḑin şi cu sĕrăcia cea veche. Că bărbatu-so trăia, mai mult printre polobóce, decât pe la casa lui.

Şi se mirau ómenii din Sĕrăcăcenĭ, că pe ce foc bea atâta? De unde are el tot mereu parale, sĕ plătĕscă atâta potop de beutură? Orĭ dóră jidanul îi da pe răvaş? El nu spunea la nime nimic, ci bea, bea şi éră bea, ér Jidanul îi da bucuros. Las', că şi el ajuta jidanului câte ceva, mai la umplerea polobócelor, mai la purtarea lor de icĭ colea, mai că-i tăia câte-un lemn, dér pentru atât de puţină muncă, numai nu-i putea da jidanul beutură, cât sĕ fiă tot ţépăn!

Dér trecù ḑi după ḑi şi se făcù şi Tóder măricel, de putù fi de ceva slujbă. Atuncĭ îl tocmì mă-sa hărgăţel la un rezeş, om cu stare şi cu socotélă. Acolo stătù Toader până-i venì vremea sĕ între la numĕruş; acolo învĕţà el lucrurile gospodăriei, de acolo trimitea el sermanei sale mame câte ceva, ce scotea dela stăpânĭ în preţ de simbriă: mai un sac de făină, mai câte ceva brânză, orĭ lăpturĭ, mai câte un suman, orĭ altă haină, şi aşa mă-sa trăia din agonisita copilului ei, ér él, Toader, mulţămia lui Dumneḑeu, că a ajuns în casa unor ómenĭ cinstiţĭ, de unde póte ajuta şi pe mumă-sa. Şi biata lelea Samfira încă era mângăiată, că amu are şi ea câte-o haină caldă, câte ceva merinde, şi nu e nevoită sĕ umble tot gólă şi flămândă şi cerşind de pe la neamurĭ şi streinĭ.

Dér cu cât se apropia Tóder de dóuĕ-ḑecĭ de anĭ, cu atât lelea Samfira era tot îngândurată, tot supĕrată. Numai se trezia vorbind singură din chiar senin: „De vor lua pe Toader la óste, ce amarul meu m'oiŭ sci face? Bărbatu-mi-i un beutor becisnic, copiiĭ ceilalţĭ, de când au eşit de sub aripile mele, nu mai abat pe la mine nicĭ sĕ mĕ vaḑă, necum sĕ-mĭ întindă câte ceva. Şi oh! mult m'am trudit pentru ei, până i-am crescut; mult am plâns la leagănul lor, mult am umblat gólă şi flămêndă, numai ei sĕ nu ducă lipsă, şi amu, étă!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In dieta ungară s'a continuat și săptămâna acésta **desbaterea asupra budgetului** pe 1900. Cu prilegiul acesta, firesce, opoziția kossuthistă a combătut politica generală a guvernului Szell, declarându-se fórte nemulțămită cu ea în tóte privințeie.

Unul din coriferii kossuthiștĭ, deputatul Komjathy, care a interpelat guvernul în afacerea rentei scólelor române din Brașov, s'a ocupat într'un lung discurs cu *politica de naționalitate* a guvernului. Komjathy s'a provocat la un șir întreg de manifestațiunĭ în sînul naționalităților nemaghiare dela venirea la stăpânire a guvernului Szell dându-și silința a arăta „slăbiciunea" și „lașitatea" ocârmuirii lui Szell, față cu naționalitățile. A vorbit despre Românĭ, Slovacĭ, Sêrbĭ, Sașĭ, Șvabĭ, carĭ după el sunt toțĭ „dușmanĭ ai statului" și a deplâns desființarea faimósei „secțiunĭ a naționalităților", care pe vremile lui Banffy-Jeszenszky făcuse cunoscutele orgii și ticăloșii în paguba naționalităților.

La învinuirile oratorului kossuthist a rĕspuns ministru-prețedinte Szell, cu al cărui discurs ne ocupăm la alt loc.

*

Membrii mirenĭ și din cler ai congresului pentru **autonomia catolică** a desbătut și săptămâna acésta asupra proiectului de autonomiă, lucrat de faimósa comisiune de 27 a congresului. Părerile, în genere, sunt fórte diferite. Unii merg cu majoritatea, alții cu minoritatea comisiunei, după cum adecă unii vor o autonomiă mai restrînsă, alții mai largă, cerênd cei din urmă ca elementul mirén sĕ aibă influință mare în afacerile administrațiunei bisericescĭ.

Intr'una din ședințele trecute ale congresului a vorbit și primatele *Vaszary* declarând, că episcopii catolicĭ voesc și ei sĕ se înființeze autonomia conform cerințelor ierarchiei catolice. Tot acésta a declarat'o și episcopul cardinal *Schlauch*, dela Oradea-mare. Caracteristic este, că în tot decursul desbaterilor, despre Românii uniți nu s'a făcut aprópe de loc nicĭ o amintire. S'a constat simplu de unii din membrii minorității, că „frații" greco-catolicĭ românĭ nu iau parte la congres, împrejurare, ce îi supĕră pe „meltoșagoșii" și pe vlădicii ungurĭ catolicĭ. Dér, ce era sĕ caute Românii uniți la congresul unguresc, în care se țes planurĭ dușmane bisericei lor?

*

Lunĭ s'a deschis în Viena **conferența de împăcare** convocată de ministrul-prețedinte Koerber. Acesta deschidênd conferența și a esprimat bucuria, că delegații au urmat invitării lui, ceea-ce o consideră ca un succes pentru causa înțelegerii și a păcii. A vorbit despre concordia cetățenilor, fără de care o țéră nu póte fi tare și gloriósă și dise, că luptele naționale în Austria au sguduit tótă încrederea și că poporațiunea doresce pace și liniște. El încheià dicênd, că imperiul privesce la lucrarea lor și îndemnà pe membrii sĕ-i redea fericirea și liniștea — Au urmat apoi declarațiunile Cehilor și Germanilor. In numele celor dintâiŭ vorbi deputatul *Engel;* acesta cerù limbă oficială cehică în serviciul interior și accentuà, că opera de împăcare numai atuncĭ va fi deplină, când vor fi mulțumite dorințele de limbă și în Silesia și în alte țĕrĭ diferite. La fine declarà, că o participare la conferențele acestea, nu póte sĕ prejudece atitudinei Cehilor în parlament. — Din partea Germanilor vorbi deputatul *Funke,* care a dis, că Germanii au venit la conferență, ca sĕ arete, că voesc stabilirea de stărĭ regulate în Austria. Germanii cred a fi bine, ca conferența sĕ se ocupe numai de cestiunea limbilor în Boemia și Moravia și refusă a întra în discusiunea cestiunilor limbilor din alte țĕrĭ.

Marțĭ conferența s'a ocupat numai cu afacerile din Moravia. Peste tot în decursul desbaterilor s'a dat pe față de ambele părțĭ necesitatea învoelii și a împăcării. Miercurĭ desbaterile au decurs tot așa de neted. Asupra cestiunilor, în carĭ nu s'a putut face învoială, conferența a ales o comisiune mixtă de 10 membri, care se va întruni probabil Lunia viitóre.

*

In parlamentul din Berlin s'a început Joi desbaterea asupra proiectului de lege relativ la **sporirea flotei germane**. Contra proiectului sunt mai ales social-democrații germanĭ și partida liberală. Guvernul pune mare preț pe spriginul centrului din parlament. Dér se pare, că nicĭ membrii centrului nu se prea încălțesc pentru proiect. Asta s'ar puté conchide cel puțin din vorbirea deputatului Schedler, care a dis, că causa adevĕrată a proiectului fiind acțiunea pe marea deschisă și combaterea inimicului la el acasă, el și aderenții sĕi nu pot fi câștigați pentru o astfel de direcțiune politică.

Rĕsboiul dintre Burĭ și Englesĭ.

Anglia s'a hotărît firm sĕ continue rĕsboiul, orĭ câte jertfe ar trebui sĕ aducă în sânge și banĭ. Acésta s'a dis și în mesagiul reginei Victoria cu care a fost deschis parlamentul engles, și tot asta au accentuat'o și miniștrii englesĭ în vorbirile lor. Nu-i pasă Angliei, că lumea întrégă e în inima ei contra ei și pentru Burĭ; nu-i pasă, că rĕsboiul făcut de ea este caracterisat ca o barbariă și infamiă, nu! Ea trebue sĕ învingă și sĕ arate Europei cine e stăpân în Africa.

Anglia are acum pe câmpul de luptă 180,000 de ómenĭ și 400 tunurĭ. Cu acésta putere mare ea voesce sĕ înfrângă cele douĕ republice din Africa de miadă-di și sĕ le supună pe veciă. De Lunĭ 5 Februarie n., s'au și început nouele lupte în Africa. Comandantul suprem engles lord *Roberts* a împărțit trupele după buna lui chibzuință și acum tunurile, puscile și săbiile sunt de nou în lucrare. Ostile englese din Natal, conduse de Buller, au misiunea de a libera Ladysmith-ul, ér însușĭ Roberts și Kitchener au plecat din Capstadt la linia de foc, pentru-ca în fruntea numĕróselor oștirĭ din colonia Cap sĕ pĕtrundă în statul liber Oranje, și acolo sĕ bată pe Burĭ. Étă acum, ce s'a întêmplat în săptămâna acésta:

Lunĭ în 5 Februarie n. — după cum spune un raport telegrafic engles — generalul Buller a început sĕ se pună în mișmișcare cu oștirile lui. Diminița la 7 óre au început sĕ bubue tunurile marĭ de corăbii, ce se aflau pe Mount-*Alice*. O brigadă din colóna lui Warren, condusă de generalul *Wynnes*, a primit ordin sĕ facă un simulacru de atac contra posițiunilor Burilor de lângă Brakfonstein, pentru-ca astfel sĕ abată atențiunea Burilor dela operațiunile principale englese. Wynnes a și înaintat și i-a succes a concentra pe Burĭ în contra sa. Burii au și rĕspuns atacului engles, ocupând o posițiă în depărtare de trei milurĭ englese dela Spionskop. Lupta a durat cam o óră și s'a sfîrșit cu retragerea Englesilor.

Pe când se petreceau acestea, aripa drĕptă a Englesilor s'a pregătit de atac adevĕrat și au trecut rîul Tugela pe la vadul Molen. Mai întâiŭ a trecut rîul trupa generalului *Littleton*, care a și pornit îndată asupra colinei *Vaalkrantz*, unde stăteau Burii, și care e situată pe linia cea mai directă a drumului spre Ladysmith. După un marș de douĕ óre Englesii au ajuns la colina cea mai apropiată, pe care au luat'o cu asalt de baionetă. Tot atuncĭ vênătorii generalului *Hildyard* au alungat pe Burĭ de pe altă colină. Burii s'au retras pe muntele înalt Doornkloof și descărcară un foc violent asupra Englesilor, *oprindu-i a mai inainta.*

Littleton a bătut acolo tabăra și numerându-și pierderile, a aflat, că acestea sunt de 300 morțĭ și rĕniți. Asta s'a întêmplat Lunĭ.

Marțĭ diminița Englesii începură din nou lupta cu tunurile. După amiadĭ Burii încercară sĕ recucerĕscă posițiunile pierdute, însĕ nu li-au succes, și Englesii și-au susținut posițiunile ocupate dela Burĭ.

Cu totul alt-fel vorbesc telegramele din isvor bur. O telegramă din *Bruxella* cu data de 8 Februarie, spune, că luptele de-alungul rîului Tugela între Burĭ și Englesĭ continuă încă, fără a fi decidĕtóre pentru vre-o parte. Burii au așteptat trejĭ pe Buller și până acum l'au bătut la tóte punctete principale. Buller n'a putut sĕ înainteze decât până la Brakfontein și e despărțit de Ladysmit prin 5 șirurĭ de dealurĭ, apărate puternic de Burĭ. In luptele ce s'au dat Lunĭ și Marțĭ, pierderile au fost marĭ de ambele părțĭ.

Nimenĭ, după tóte acestea, nu póte sĕ-și dea séma, ce resultat va avé și acésta a treia încercare a lui Buller de a libera Ladysmithul. E fórte probabil însĕ, că și de rêndul acesta va păți-o ca la Spionskop.

Pentru propagarea comerciului între Românĭ.

În ajunul întrunirei adunărilor generale ale institutelor nóstre de banĭ și comerciale, comitetul *Societății comercianților Românĭ din Brașov* a adresat Direcțiunilor acestor institute apelul de mai jos, pe care-l recomandăm cu tótă căldura atențiunei binevoitóre a celor, cărora este adresat, cum și a tuturor Românilor, carĭ pórtă la inimă binele și înaintarea nóstră obștéscă:

Brașov, Februarie 1900.

Onorată Direcțiune!

Esperințele dilnice, ca și constatările unanime ale tuturor bărbaților luminațĭ ai popórelor, ne-au adus la convingerea, că o națiune numai atuncĭ póte conta la un viitor sigur și înfloritor, décă nu este lipsită nicĭ de acea clasă a societății, care constitue elementele cele mai libere și mai independente ale sale și carĭ sunt representate cu deosebire prin așa disa burgedime, prin comercianți și industriașĭ.

Cât de mult și cu ce resultate îmbucurătóre s'a lucrat la noi pentru propagarea meseriilor între Românĭ, ne este tuturora cunoscut. Durere însĕ, nu tot astfel s'a lucrat și pentru propagarea comerciului între Românĭ, măcarcă acesta atât din punc-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

de duc pe Tóder la óste, rĕmân muritóre de fóme, cu bețivul ĕsta după cap, care-mĭ amăresce dilele și mai tare!"

Dér scrisă-i, că de ce te temĭ nu scapĭ. Așa fù și cu lelea Samfira. Colo în Postul Pascilor, când caută feciorii de-s bunĭ pentru óste, Tóder fù luat, și tómna, pe la diua crucii, fù dus la óste și cu ósteá departe în țĕrile nemțescĭ, de unde n'a venit trei anĭ de dile.

Sermana lelea Samfira, cum mai plângea ea, cum se mai văeta, cum își smulgea pĕrul de supĕrare, dér tóte lacrĕmile și tóte suspinele nu-i folosiau nimic.

La plecare, Tóder a dis cătră stăpânul sĕu așa: Stăpâne, te-am slujit vre-o 11 anĭ, și mai bine și mai rĕu, cum am putut. Amu trebue sĕ merg, dér d-ta fi bun nu lăsa pe mama muritóre de fóme, până vin eu, atuncĭ te-oiu slujì omenesce până voiu răfui tot, ce vei da mamei mele". Și stăpânul făgăduì, ér

El merse 'n țĕrĭ streine
Unde nu cunoscĭ pe nime,
Numai frunda și iérba
Care-i în tótă lumea.

Dér merse încât-va mângăiat, nădĕjduind, că biata lui mamă nu va duce lipse, până va venì el ér acasă.

Cu mare jale s'a despărțit el de mamă-sa, de stăpânii sĕi, de satul sĕu, de prietinii sĕi din copilăriă, dér a trebuit sĕ se depărteze, căcĭ

Porunca 'mpĕrătéscă
Trebue sĕ se-'mplinéscă.

La vre-o câteva lunĭ după ce eșì el din țéra lui, era alt om. Pe unde era el amu, erau altfel de ómenĭ, cu limbĭ streine, dér lui i-se părea, că mai bine trăesc, decât ómenii din satul lui, din Sĕrăcăcenĭ. I-i vedea mai bine îmbrăcațĭ, mai bine grijițĭ, mai bine hrăniți; vedea la ei case mai marĭ și mai frumóse, grajdurĭ și șurĭ mai arătătóre, vite mai frumóse și mai scumpe, pomĕturĭ mai marĭ, în scurt vedea o lume mai avută cu un neam de ómenĭ mai socotiți. Amu nu-i mai părea rĕu, că l'au luat la óste, numai o lécă-i era jele, când se gândia la mamă-sa. Altcum, ar fi tot cătunit, sĕ vadă lume multă și ómenĭ mulțĭ, sĕ învețe obiceiurile lor și sĕ aibă ce spune, când va mai merge odată în satul lui.

*

Trei anĭ trec de nicĭ simțeștĭ, când e omul sănĕtos. Așa trecură și pentru Tóder și numai se tredì odată pe cale cătră casă. Ar fi sburat, sĕracul, dér nu avea aripĭ; avea însĕ picióre sănĕtóse și acelea îl duseră mult mai de grabă, de cum credea. Intr'o bună diminiță se tredì, că-i în satul lui, în Sĕrăcăcenĭ.

Pe mumă-sa o aflà sub glia verde, tată-so tot ca el, casa surupată, bătea vêntul pe unde vrea, frații și surorile împrăștiațĭ prin cea lume mare a lui Dumnedeu. Ce era sĕ încépă? Se duse la vechiul lui stăpân și întrà ca argat. Acolo puse în rênd tóte, după cum vĕduse el prin lume, pe unde cătănise. Stăpânul numai se încrucea, de ce audia din gura lui. La inceput nu prea era învoit sĕ lase tot după Tóder, dér la urmă, după-ce vĕdù, că una-dóuĕ din cele spuse de el es la fel, se învoì bun bucuros.

Și adecă cum credețĭ, că a povățuit el pe stăpânu-so?

Când venise el dela óste, era tómna târdiu, bruma cădea grósă, ba une-orĭ și îngheța gârla pe marginĭ, câte-o lécă. Vitele nu prea veniau sătule din câmp. Nutreț vĕdù, că nu prea este mult la stăpânu-so, după numĕrul vitelor. Stăpânul era îngrijat. Ar fi vêndut din vite, nu se îndura, că erau mai pe nimic de eftine, sĕ le bage pe iérnă, se temea, că nu le-a puté scóte 'n primăvară, cu nutrețul ce-l are. Tóder le vĕdù acestea tóte, decĭ dise stăpânului sĕu: Bade, prin țĕrile pe unde am umblat eu, cine are atâta nutreț cât ai dumniata, scóte din iérnă un numĕr de vite ca ai d-tale grase ca stupul

tul de vedere al independenței, cât și al conservărei de rassă e de o importanță deosebită pentru noi.

Martor în privința acésta ne este orașul nostru Brașov, despre care tuturora ne este cunoscut, că odinióră forma un centru comercial puternic, în care Românii aveau un rol de frunte. Comerciul levantin al negutărilor românĭ din Brașov era odinióră cel mai mare și cel mai renumit în tot Ardealul; societatea gremiului comercianților noștri avea peste 100 de membri și numéróse firme principale din Brașov erau în mânile Românilor.

Acest comerciu românesc este adĭ nu numai decăḑut, dér e amenințat cu nimicire în piața Brașovului. Numărul membrilor gremiului comercianților românĭ adĭ abia mai e de 23; din firmele pompóse și bogate românescĭ, carĭ decorau odinióră piața orașului nostru, adĭ abia au mai rĕmas câte-va.

Causele acestei decadențe sunt a se atribui, ce-i drept, mai întâiu împrejurărilor. Rapida desvoltare a comunicațiunei prin deschiderea căilor ferate și deodată concurența în comerciu până atuncĭ necunoscută la noi, a aflat pe comercianții românĭ, de aicĭ ca și pe streinĭ, cu totul nepregătiți. Apoi rĕsboiul vamal cu România și urmările lui au fost érășĭ una din cele mai marĭ lovituri, ce li-s'a dat comercianților noștri; oprirea din partea guvernului ungar a importului de vite și producte animalice din regatul român vecin; șicanele, la carĭ sunt espușĭ comercianții noștri din partea funcționarilor de vamă; greutățile ce li-se fac la procurarea pașapórtelor etc. etc., — tóte acestea au contribuit în mĕsură mare la decăderea comerciului român în Brașov.

S'a mai adaus la asta și împrejurarea, că aicĭ Românii mai toți se aplicau la astfel de ramurĭ ale comerciului, carĭ steteau în strînsă legătură cu România (d. es. esportarea în România a diferite mărfurĭ fabricate în Brașov, cunoscute sub numele general de „*Brașovenia*“, importarea de-acolo la noi de vite, producte animalice etc.) Prin încetarea convenției comerciale cu regatul român, a trebuit sĕ înceteze cu totul și acest comerciu. Greșéla, precum vedem, este a se atribui în casul de față faptului, că Românii nu se prea aplicau la comerciurĭ de acelea, carĭ sĕ găséscă la noi în țéră debușeurĭ.

Un mare, décă nu cel mai principal neajuns ni-s'a creat și prin împrejurarea, că comercianții noștri în mare parte au întrelăsat de-a se îngriji la timp de-o sucrescență, care sĕ-i moștenéscă și înlocuiască în branșă. Mulțĭ din ei au preferit a-și cresce fiĭ pe la academii și universitățĭ în aspirațiunĭ cu totul streine de comerciu și așa am ajuns, ca multe firme comerciale române, după apunerea proprietarului lor, sĕ rĕmână fără succesorĭ, sĕ se disolve, orĭ chiar sĕ trécă în mânĭ streine.

Negutătorii românĭ fruntașĭ ai Brașovului încă prin anii 1836 s'au constituit într'o societate propriă a lor, numită la început „*Gremiul levantin*“, ér mai în urmă „*Societatea comercianților românĭ pentru comerciul levantin*“, care nume îl pórtă și astădĭ.

Până în timpul din urmă însĕ acéstă societate și-a mărginit activitatea ei mai mult numai la ajutorarea împrumutată a membrilor. Un avênt nou a luat numai din anul 1898, când bărbații aflătorĭ pe atuncĭ în comitetul ei au pus'o pe un teren fórte practic, îndreptându-și stăruințele, înainte de tóte, în direcțiunea *formărei unei sucrescențe de comercianțĭ românĭ*, carĭ de-o parte sĕ devină capabilĭ de-a moșteni și susține firmele de adĭ ale comercianților noștri, ér de altă parte sĕ propage cât mai mult comerciul român în tóte părțile, în tóte centrele și chiar în tóte comunele mai marĭ locuite de Românĭ. Aceștia vor fi odată ocrotitorii poporului nostru în contra esploatărilor streinilor; din ei va rĕsări noua bréslă de comercianțĭ românĭ, bărbațĭ independențĭ chiămațĭ a întări elementul românesc.

Ca sĕ mai căutăm a dovedi necesitatea crescerei unei asemenea tinerimĭ este aprópe de prisos. *Reuniunile nóstre comerciale*, ce s'au înființat până acum în diferite centre locuite de Românĭ, ne pot fi martore, că cel mai mare neajuns, de care se împedecă în calea progresului lor, este *lipsa de negutătorĭ practicĭ*.

Avem aicĭ în Brașov o școlă comercială română superióră, care ne dă an de an un însemnat numĕr de tinerĭ bunĭ și inteligențĭ. Aceștia pot sĕ ne facă bune servicii în conducerea agendelor de comptabilitate, în purtarea registrelor etc. Cei mai mulțĭ dintre ei însĕ nu se aplică la negoțul practic, ci caută aplicațiă ca comptabilĭ pe la băncĭ orĭ pe la anumite firme comerciale, cu deosebire în România.

A curma odată aceste neajunsurĭ; a face ca societățile nóstre comerciale, câte le avem și le vom avé, sĕ nu mai îndure atâta lipsă de bărbațĭ practicĭ în ale negoțului; a da un avênt comerciului între Românĭ și a-i ocroti în contra esploatărei streinilor: acesta e scopul, ce urmăresce Societatea Gremiului comercianților românĭ din Brașov.

Ea a și făcut începutul în direcțiunea acésta, plasând — la patru firme comerciale — de-ocamdată patru tinerĭ românĭ (2 la coloniale séu băcăniă, 1 la porțelaneriă și sticlăriă, 1 la lipscăniă.) Avem de observat însĕ, că plassarea acésta a tinerilor la comerciu este împreunată cu marĭ spese. În decurs de trei anĭ este a se plăti pentru ei câte 100 fl. pe fiăcare an, parte pentru îmbrăcăminte, parte pentru plătirea didactrului școlei comerciale de séra, pe care tînĕrul are s'o cerceteze.

Cu o asemenea sumă se mulțumesc însĕ numai comercianții românĭ; streinii pretind mai mult. Dênșii cer tótă întreținerea tînĕrului, adecă: plătirea didactrului școlar, care singur face 50 fl. pentru cursul întreg al uceniciei, apoi cărțile de studiu, hrana, locuința, spălatul și tótă îmbrăcămintea, așa că întreținerea completă a unui ucenic costă aprópe 300 fl. la an. Societatea nóstră însĕ, dispunênd de-un capital prea mic nu póte distribui ajutóre atât de considerabile. Dér totuși, fiindcă tocmai acele comerciurĭ, carĭ sunt esclusiv în mânile comercianților streinĭ, sunt mai importante și au viitor mai bun, precum este d. es. comerciul de feráriă, galanteriă, lipscănia de modă, pielăria, comerciul de haine etc. — ni-se impune în mod imperios, ca chiar și cu cele mai marĭ jertfe materiale sĕ căutăm mijlóce, prin carĭ sĕ putem plasa tinerĭ românĭ și la aceste comerciurĭ.

Din cele spuse până aicĭ, va înțelege orĭ și cine, că în casul de față nu se tractéză de-o afacere de interes local, ci de-o cestiune, care privesce interesele întregului popor român din Transilvania, Bănat și Țéra ungurésca. Dela resolvarea acestei cestiunĭ va atêrna în considerabilă mĕsură emanciparea economică a poporului nostru de sub esploatarea strĕinilor; ea va aduce cele mai marĭ servicii institutelor nóstre financiare, căcĭ prin înmulțirea comercianților li-se va înmulți și clientela, ér reuniunilor nóstre comerciale le va face posibil de a trece cu o oră mai curênd peste marile greutățĭ, ce le întêmpină adĭ prin lipsa atât de mult simțită de comercianțĭ practicĭ, eșiți din familii bune, cu pregătirĭ școlare îndestulitóre și crescuțĭ sub neîncetat control și supra veghiare binevoitóre, cum se cresc și se vor cresce tinerii comercianțĭ de sub ocrotirea societății nóstre.

De aceea comitetul „Societății comercianților românĭ din Brașov“*) a hotărît a se adresa cu acest apel în prima liniă către Institutele nóstre financiare și comerciale, rugând pe onoratele Direcțiunĭ ale acestor institute, ca apreciând după merit nisuințele Societății nóstre sĕ binevoiască a ne acorda din venitul institutelor de sub conducerea d-nialor un ajutor, décă nu mai mare, cel cel puțin egal cu taxa de membru ajutător, care e de *10 coróne pe an*. Despre hotărîrea, ce-o vor lua în privința acésta, ne rugăm sĕ binevoéscă a ne încunosciința pentru ca sĕ ne putem orienta cu privire la numĕrul tinerilor, ce-i vom puté plassa la comerciu.

Ajutórele eventuale sunt a se trimite pe adresa d-lui cassar al societății nóstre, *Ioan Săbădeanu*, comerciant în Brașov.

Din ședința Comitetului „Societății Comercianților Românĭ“.

Cu devotată stimă:

Teodor Nicolau, presĕdinte. **Gregoriu Maior,** secretar.

*) Membrii comitetului actual sunt d-nii: *Teodor Nicolau* comerc., *Nicolau Petra-Petrescu* director de bancă, *Ioan Săbădeanu* comerciant, *Dr. Nicolau Mănoiu*, *Ioan Duşoiu* comerciant, *Teodor Spuderca* comerciant, *Dumitru Muntean* comerciant, *Eremias-Nepoții* comerciant, *Grigorie Birea* comerciant, *Gregoriu Maior* redactor.

Emigrarea Evreilor.

Numai de curênd a apărut în Bucurescĭ un nou diar: „*Apĕrarea Națională*“, c'un program pronunțat antisemit. Étă ce scrie acest diar în numĕrul sĕu (11) dela 28 Ianuarie st. v. anul curent sub titlul de mai sus:

Din când în când, la intervale periodice regulate și ca nisce reclame sămsărescĭ, cetim prin unele diare cu tot dinadinsul „bine informate“: din orașul *cutare* au „emigrat“ atâția evrei, atâtea familii evreescĭ la America... Și festa e jucată.

Căcĭ exodiul acesta e o simplă *fausse sortie*, cum se obicĭnuesce la teatru: personagiul își ia diua bună, se îndréptă spre ușa din fund, bunăóră și rĕmâne tot pe scenă. Astfel în vestita anecdotă a d-lui Speranță, *Jidanul călare*, acesta, după ce se pregătise o sĕptĕmână întrégă sĕ încalece și el odată, când fù la adecă, se gătì, se pregătì, își făcù vênt și... „rĕmase tot pe loc“. Câte lacremi nu se varsă pe la gărĭ cu prilegiul unor astfel de emigrărĭ scamatorescĭ!

Or fi, însĕ, și Evrei carĭ, într'adevĕr, vor fi plecând grabnic la America, dér acestora, fórte puținĭ la numĕr, cine scie după ce *gesch ft* próspĕt le sticlesc ochii în-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dér nouă nu o sĕ ne ajungă. Vĕd, că nu-i modru sĕ ne ajungă, dér la ei cum de s'ar ajunge?

— Așa bine, că vitele lor mănâncă mai puțin și totuși sunt mai grase, că stau iérna la căldură, unde mai mâncă, mai și dorm, dér p'aicĭ vitele-s tot afară, vêntul le bate, plóia și ninsórea le bate, frigul le stórce și mĕduva din óse, așa nu pot durmì, stau tot sus, tot rod, și tot se leagănă de slabe, când es din iérnă. Ĕn sĕ cercăm, sĕ facem o alcătuélă, un grajd pentru ele, nu-i cel lucru mare. Acolo apoi o sĕ vedĭ, vor mânca mai puțin și totuși vor fi mai frumóse.

— Mĕ Tódere, mĕ, tu dicĭ una. Numai cât sĕ vedĭ tu, aci de când lumea și pămêntul nimenea n'a umblat cu grajdurĭ, decât cei têrgovețĭ numai, carĭ au o vacă-dóuĕ, dér noi gospodarii, carĭ din mila Domnului avem mai cu soțĭ... sci tu bine cum le țineam, afară la largul.

— Așa-i, bade, dér sĕ vedĭ d-ta, ca sĕ cercăm, sĕ facem noi ce n'au făcut alții, pădurĭ avem de numai nu cad pe sat, sĕ facem, și vom vedé, că-i bine. Că eu drept sĕ-ți spun, pe unde am umblat, n'am mai vĕdut vitele zăcênd cât e erniță de mare, în vênt și ger, cum zac ale gospodarilor noștri.

S'a gândit mult stăpânul lui Tóder asupra vorbelor lui, o nópte întrégă s'a tot gândit și resgândit. Ii părea rĕu și după locul, ce o sĕ-l cuprindă cu grajdul, că dóră lui îi trebuesce grajd mare, că are vite multe, dér sĕ gândia și la ticna, ce vor avé-o vitele lui la scut, la căldură. Ei, déră locul cât îl va cuprinde cu grajdul, nu-i mai aduce în vecĭ ceva folos. Acolo n'a puté nicĭ sĕ are și samene câte ceva, nicĭ sĕ coséscă. Dér de-odată cu diua era hotărît.

— Mĕ Tódere, mĕ, m'am gândit și m'am resgândit, tot atâta-i, hai facem noi un grajd. Lemne avem destule, scândurĭ avem și, ce nu avem — sunt la cele morĭ.

— Bine dicĭ, bade, sĕ ne apucăm de lucru, mai chiamă câțĭ-va ómenĭ, și în câteva dile grajdul va fi gata.

La sĕptĕmâna după aceea vitele stăpânului lui Tóder erau la adăpost, nu le ploua, nu le ningea, nicĭ vêntul nu le bătea, erau scutite ca 'n casă. Diminéța nu se sculau din așternuturĭ până era sórele sus, atuncĭ le deslega dela iesle, le sloboḑia la câmp, și séra veniau ca doba de umflate, de sătule ce erau. — Séra le lega la iesle și ele dormiau duse până colo la cina cea bună, atuncĭ le băga Tóder ceva paie de ovĕs orĭ turgenĭ de păpușoiu tăiațĭ mĕrunt și până diminéța, ce le sloboḑia la pășune, nimic nu le mai da, și totuși când eșau din grajd, gândiai, că o sĕ secĕ părăuașul, ce curgea pe la pórtă, atâta apă beau.

Acum vedea stăpânul lui Tóder, că dĕu mai ușor se țin vitele în grajd la căldură, decât afară la largul. Cu un lucru nu se putea însĕ împăca: de ce adecă Tóder taie turgenii mĕrunt, de ce nu-i dă așa întregĭ la vite? Și întrebà pe Tóder, de ce mai omóră vremea și cu acel lucru? Ér Tóder îi rĕspunse: Așa-i bine, stăpâne, așa am vĕḑut, că fac Nemții, pe unde am umblat, că așa rod tot, de nu rĕmâne nimic.

Acum era împăcat stăpânul și cu acésta, după-ce vĕḑù, că în adevĕr vitele lui nu fac ogrinjĭ din tulenĭ. Dér diua scade, nóptea cresce, și odată numai se tredĭră cu un omĕt până 'n genunchĭ.

Vitele celorlalțĭ gospodarĭ din Sĕrăcăcenĭ erau afară, își mâncau nutrețul din omĕt, îl mai și călcau în picióre, dér cele ale stăpânului lui Tóder erau la adăpost, mâncau din iesle tot câte puțin și beau apă bine, când le sloboḑia la gârlă.

După-ce frigul se făcù și mai mare, lua Tóder balegă próspĕtă și cu ea umplea orĭ-ce crepăturiță vedea printre bârne.

— De ce te mai mânjescĭ pe mânĭ cu balegă? întrebà odată stăpânul sĕu.

— Dór vedĭ, că prin crepăturĭ

tr'acolo... Căcĭ Evreiul, ființă rătăcitóre din fire și prin blăstăm dumnedeesc, când vei căuta bine, nu emigréză ci numai *immigréză*.

Istoria lumii stă de față, ca să ne arate, că Evreii, de vre-o patru mii de anĭ încóce, nu părăsesc locurile pe unde au tăbărît, decât atuncia când le-au sleit de tot, și se uită glupav în zare, ca să vadă spre care parte de lume să se repează de acum, séu când popórele, supte de ei până la măduvă, se scólă asupra lor cu urgie, ca Egiptenii de odinióră... Pentru dênșii hotare politice nu se află pe glob, interesele naționale, afară de ale lor, nu esistă, dragoste pentru tovarășii lor de traiŭ sub aceleașĭ legĭ nu au. Ca nisce fiare, vecĭnic nesăturate, ei dau tîrcóle țărilor, pândesc trecătorile și dau năvală. Décă împregiurările séu veghiarea nisăror-va autorităților mai patriotice îi silesc să se depărteze de un ținut, apoi, neîntârdiat, se întorc érăși prin alte trecătorĭ, cu alte pașapórte, cu alte fisionomii, fără perciunĭ, póte dér vecĭnic cu aceleașĭ năravurĭ... Și décă *cincĭ* din ei emigréză, mutându-se adecă, dintr'un oraș într'altul, apoi *cincĭ-decĭ* immigréză din Galița séu de aiurea și se așédă ca trântorĭ la stupina țării...

La ce, adecă, să emigreze Evreii? Canaanul, pământul făgăduinței lor, nu-i pretutindenĭ?

Óre îi pasă lupului de ce soiŭ sunt vitele din turmă? Și cine audit'a de vre-un lup intrând în târlă de dragul ciobanilor séu fugind din ea de uritul oilor?

Și unde emigréză Evreiul mai cu mulțumire? Dér unde să încuibă jivinile parasite mai cu deosebire, decât în clădirile ținute rău? Unde sporesc microbii otrăvitorĭ mai ales, decât în organismele șubrede? Sfășierile lăuntrice din unele State, gospodăria lor păcătósă, vanalitatea funcțiunilor de pe la marginĭ sunt atâtea scopurĭ pentru scurgerea Evreilor în sînul acestora... Incă trei țărĭ: Britania-mare cu 36 milióne locuitorĭ, Francia cu 35 milióne și Polonia cu numai vre-o 7 milióne și jumătate. Pe când în cele dintâiŭ două numărul Evreilor nu însumézā nicĭ câte măcar o sută de mii, în a treia, prăsila epurésca a lui Israil să ridică până la cel puțin opt sute de mii.

Cât pentru regatul nostru, din pricina recensămintelor pururea defectuóse — par' c'ar fi un făcut — nu scim *anume* nicĭ câțĭ suntem *noi*, nicĭ câțĭ sunt *ei*; rămâne o taină nepătrunsă între Evrei, și numărătorii lor... Scim însă — și acésta e îngrozitor — că Moldovei i-se îneacă, din an în an, în piept suflarea și că décă nu ne tredim, de pe acuma, să i aducem aer curat, deschidendu-i ușile și ferestrele, nu va mai trece mult până când moștenirea lui Dragoș să între în agonia...

Ațĭ cetit statistica Iașilor? Mărturisesc, că tare nefericit pentru nepăsarea lui trebue să fiă Românul acela, care să nu se fi cutremurat. România întrégă se ofilește, se înnădușe, se repune, ér noi facem politică înaltă și bizantinism, noi aflăm cu vênt din sufletul nostru cimpoiul unor al de Lassalle, Marx și altor Evrei cu minte vicleană, uitând, că socialiștii de soiŭ curat, ca Liebknecht însușĭ se revoltă de cele ce s'au petrecut în Francia când cu monstruosul proces al lui Dreyfus... Ațĭ cetit statistica Iașilor, și cu tóte acestea, spunețĭ că Evreii *emigréză*. Incătrău? spunețĭ, încătrău, pentru numele lui Dumnedeu? In văzduhurĭ, póte ca aburii din mlaștinĭ, în văzduhurĭ, de unde se varsă érăși pe pământul nostru ca mană de sărăcie...

Nu, nu, Evreii nu emigréză. Țéra nóstră încă n'a ajuns atât de... *păcătósă* în ochii Evreilor, ca s'o lase ei în mila Domnului. Cunosc, în Germania, un principat, fórte mititel ca teritoriu, fórte însemnat însă ca leagăn al unei puternicĭ dinastii; el a fost stăpânit de doi principĭ și are două capitale, dintre carĭ una înțesată cu Evrei, ca lemnele unui pat vechiŭ cu stelnițe, pe când cealaltă e scutită de binecuvântarea seminței lui Iuda; vedĭ că una a fost cârmuită vitregesce, pe când cealaltă părintesce. Principatul acela, din Suabia, se chiamă *Hohenzollern*, ér cele două ale lui capitale, cu destin așa de neasemănat, sunt: una Hechingen, alta *Singmaringen*, nu departe de obîrșia Dunării.

Si din vina cui se nenorocesce adĭ Moldova, până într'atâta de intoxicată, încât par'că nicĭ nu mai simte chinul otrăvii? Din vina triștilor noștri cârmuitorĭ de pe vremĭ, de sus și până jos, carĭ nu s'au înfricoșat de cuget să-șĭ vândă moștenirea, ca Esau, pe un blid de linte evreiască...

Dér să dicem, în sfîrșit, că Evreii emigréză. In ce chip emigréză ei? Cum să fiă obiceiul lor sé... ierte-mi-se expresiunea — să „spele putina?“ Au venit ca „vândătorĭ de haine vechĭ“ — vorba lui Treitschke și pleacă!.. cum? Să ascultăm, cum îi povățuesce Biblia prin graiul lui Moisi: „Și va fi că, eșind voi din Egipt, nu veți merge *cu mâna gólă*; ci fiă-care femeiă va cere dela vecina sa și dela óspetea casei sale vase de argint și vase de aur și vestminte, pe carĭ le veți pune pe fiiĭ voștri și pe fiicele vóstre, și *veți despoia pe Egiptenĭ*“. (*Eșire*, 3 21—22. Biblia de Iașĭ, 1874.)

Si mai la vale: „Și fiiĭ lui Israil făcură după cuvântul lui Moisi, și împrumutară dela Egiptenĭ vase de argint și vase de aur și vestminte... *Și așa ei despoiară pe Egiptenĭ*“ (12,35—36.)

Astfel iubiților mei frațĭ Românĭ dela Tisa până la Nistru, emigréză Evrei.... când *emigréză*. Feriți-vă, decĭ!... sculele și hainele vechĭ.

Lege în contra inmoralităților.

Parlamentul german din Berlin a votat dilele acestea un proiect de lege, al căruia cuprins este următorul:

„Se pedepsesce cu *un an de temniță* și *1000 coróne amendă*, séu cu una din acestea:

1) acela, care vinde, împrăștie, afișéză pe pereți, espune la vedere publică, séu care ține în deposit, anunță orĭ îmbie spre cumpărare tipăriturĭ, tablourĭ séu chipurĭ inmorale;

2) cel ce vinde pentru banĭ, séu îmbie spre cumpărare unor individĭ mai tinerĭ de 18 anĭ tipăriturĭ inmorale, chipurĭ séu tablourĭ;

3) cel ce pune la dispositia publicului, anunță séu îmbiă spre cumpărare obiecte menite a-se folosi pentru scopurĭ inmorale;

4) cel ce publică anunțurĭ cu scop de-a mijloci anumite întâlnirĭ inmorale.

„Pe lângă pedepsirea cu temniță, vinovații vor mai puté fi osîndiți și la pierderea drepturilor cetățenescĭ și la punerea vinovatului sub paza poliției.“

Acest proiect de lege a fost votat cu unanimitate și fără multă discuție din partea parlamentului. Indemn la aducerea lui l'a dat directorul unui gimnasiu superior, care și-a făcut o colecțiune întrégă de cărți și chipurĭ inmorale, pe carĭ le confiscase dela scolarĭ de câte 15—18 anĭ. Dovedile aduse au pus pe grijĭ și au surprins chiar și pe cei mai liberalĭ membri ai parlamentului, carĭ sunt tot-odată și capĭ de familiă, vedând, până unde a ajuns stricăciunea, ce amenință moralitatea și sănătatea fiilor lor.

E bine cel puțin, că parlamentul german a venit în cele din urmă cu legea de față. Dér óre în statul ungar, unde nu numai prin chipurĭ, scrierĭ și tablourĭ, ci și pe alte căi mișelescĭ speculanții fără suflet propagă inmoralitatea și corump populațiunea în modul cel mai nerușinat, când se va aduce o asemenea lege? Scim, că guvernanții ungurĭ, necum să se gândésca la așa ceva, dér au suferit chiar cu ocasiunea serbărei lor milenare să se ridice faimosul „Ös-Budavár“, unde în fața lumii se produceau scenele cele mai revoltătóre pentru simțul moral al cetățenilor nestricațĭ. Dela asemenea stăpânitorĭ, carĭ stau sub influența Jidanilor șarlatanĭ, nu ne putem aștepta încurând la astfel de lucrurĭ.

SCIRILE DILEI.

— 29 Ianuarie v.

Noua Reuniune economică română din Orăștiă are până acum 150 de membri înscrișĭ. Ea a ținut întâia prelegere poporală la Orăștiă, unde d-l Ioan *Mihaiŭ* a vorbit despre cultivarea plantelor de nutreț, mai ales a trifoiului, ér d-l C. *Baicu* despre ceea ce avem de făcut în grădina de pomĭ. Acea conferență a succes fórte bine. A fost cercetată de peste 100 țăranĭ și vre-o 30 de domnĭ. A doua prelegere publică se va ține mâne în Balomir. Va vorbi d-l Ioan *Mihaiŭ* despre plantele de nutreț și d-l Nic. *Mihăila* despre alegerea și întreținerea vitelor și nobilisarea soiului.

Dar pentru școlarĭ. D-l Basiliu *Rațiu*, fostul vicar al Făgărașului și adĭ rector seminarial în Blașiŭ, a dăruit pentru școlarii săracĭ din comuna sa natală Căpâlna inferióră 30 de cărțĭ de școlă în preț de 8 fl. 30 cr. Nu este acesta cel dintâiŭ și nicĭ cel mai mare dintre darurile făcute pentru causele nóstre culturale din partea venerabilului D-n Basiliu Rațiu, dér am ținut totușĭ să-l amintim pentru că e un dar frumos și esemplul dat prin el e încă și mai frumos. Așa ar trebui să facă și alții, ér nu — după ce au eșit în lume și au ajuns la pâne albă — să-șĭ uite de frații din satul lor, în mijlocul cărora și-au petrecut copilăria.

Pentru masa studenților dela scólele medii și superióre din Brașov au întrat următórele contribuirĭ:

Dómna Lucia V. Bologa a contribuit **20 cor.** în amintirea iubitului ei vĕr Virgil Popea.

— Esprimăm cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcțiunea scólelor.*

Reuniunea „Frația“ din Bucurescĭ, precum ne este cunoscut, este o reuniune înființată din partea numeroșilor Românĭ din comuna ardelenéscă Cața, pe carĭ împrejurările vieții i-au silit să-șĭ părăsésca satul și țéra pentru a-șĭ căuta traiul în România, mai ales în Bucurescĭ. Scopul reuniunei este de o parte ajutorarea împrumutată a membrilor în timpurĭ grele, ér de alta ajutorarea fraților lor de acasă. Sub conducerea zelosului séu președinte, d-lui *Ig. Mircea*, licențiat în drept și comerciant, societatea dela înființarea sa și până adĭ a mers treptat tot înainte, împărțind frumóse ajutóre Românilor din Cața, mai ales prin procurarea de cărțĭ și gazete pe séma lor, ér capitalul și-l'a înmulțit treptat, așa că după cum aflăm din darea de sémă pentru anul 1899, ce ni-s'a trimis și nouă, la finea acelui an ajunsese la 5451 lei, deși în cursul anului, pe lângă alte spese, s'au trimis ca ajutor în Cața 286 lei și 80 banĭ. Numărul membrilor societății la finea anului 1899 era: 47 fundatorĭ și 14 activĭ. Cu totul 61. Dorim și în viitor repide înaintare și înflorire acestei harnice societățĭ!

Corurĭ la sate în „România“. Revista poporală „Albina“ din Bucurescĭ află, că în multe sate din România harnicii în-

---

întră frigul la vite, să nu le fiă frig. Dér să-mĭ ajuțĭ, stăpâne, să suim în pod două-trei carĕ de nutreț, că atuncĭ va fi și mai cald în grajd. Și așa au făcut, și au vĕdut, că-i bine așa.

Când fŭ colo prin postul Paștilor, mai toțĭ gospodarii umblau după fên de cumpĕrat. In Sĕrăcăcenĭ nu aflau, decĭ mergeau prin satele vecine, de pe unde îl luau în focul vênĕt de scump. Stăpânul lui Tóder însă avea nutreț destul, vitele lui erau grase și frumóse, de gândiai, că-s pe la diua crucii, când cobor din munte.

E bun lucru grajdul ĕsta, mĕ Toadere, dise atuncĭ stăpânul sĕu. Ar fi bine să-șĭ facă toțĭ gospodarii noștri câte-un așa grajd, că cruță mult nutreț.

O să-șĭ facă și ei, décă vor vedé, că-i bine, rĕspunse Tóder. Dér, stăpâne, ți-am spus multe de când veniŭ din miliția, câte și mai câte vĕdui eu p'acolo.

Ar fi bine să cercăm și noi cu erburĭ de nutreț cum au ei. Ar trebui să sĕmĕnăm lucernă și trifoiu, care se pot cosi de 3—4-orĭ într'o vară; ar trebui să sĕmĕnăm sfecle (napĭ) da nutreț, carĭ dau o hrană bună tuturor vitelor, cu deosebire vacilor cu lapte. Uită-te dumniata, stăpâne, cum e și grădina d-tale de mare și de bună, o cosescĭ de dóuĕ-orĭ, facĭ 10—12 carĕ de fên și 6—8 carĕ de otavă. De s'ar ara și sĕmĕna cu lucernă, ar da pe de 2-orĭ atâta nutreț, apoi bun, Dómne, că se îngrașă de ea vitele, ca și de ovĕs.

— Cred, Toadere, dér a fi scumpă sĕmînța, de unde în tot anul atâta arat și atâția banĭ pe sĕmînță?

— Bade, de sĕmĕnăm lucernă, aceea ține și 6 anĭ, ba și mai mulțĭ; ér trifoiul ține trei-patru anĭ.

— Hm! N'ar fi cel lucru mare să cercăm, ci mĕ tem, că nu o să ne iasă strigările, și atuncĭ ce facem?

— Ce să facem? Cine nu cércă, nu pierde, dér nicĭ nu câștigă. Am făcut încercarea cu grajdul și am vĕdut că-i bine; de ce óre n'am face o încercare și cu lucerna și cu trifoiul? Să sĕmĕnăm la început mai puțin, numai câte-un chilogram, și — de vedem, că-i bine, la tómnă spargem din pagiște și facem loc mult pentru trifoiu și pentru lucernă și pentru napĭ de nutreț. Aci, vedĭ dumniata, crescerea și ținerea vitelor este cea mai bine rĕsplătită. Vara, slavă Domnului, se pot ține vite multe, dér iérna cu ce le ținem și cum? Cu fên bun — rĕu cum îl putem aduna, mai cu ceva otavă și turgenĭ. Alte neamurĭ, mai luminate decât noi în ale gospodăriei, au pentru iérnă atât nutreț, bun pe séma vitelor, de ne pun în uimire. Ei au lucernă, au trifoiu, au napĭ, ér noi stăm numai pe lângă ierburile, carĭ de bună voia lor rĕsar din pământ, nesĕmĕnate, neîngrijite.

— Apoi unde dicĭ tu, că ar fi bine să cercăm cu ierburĭ, de carĭ spui tu?

— Aci în grădină. Colo unde-i păpușoiștea s'a ara și sĕmĕna ovĕs, ér după ce am grăpat, vom sĕmĕna tot acolo sĕmînță de lucernă 1—2 chilograme, și pe un petec de loc vom sĕmĕna 1—2 chilograme de trifoiu, ér într'un petec nu vom sĕmĕna ovĕs, ci numai napĭ curațĭ.

— Dacă-i așa, fă cum sci, eu îți dau voiă, dér atuncĭ cucuruz unde să punem?

— Pentru cucuruz vom sparge din țelină, că scii d-ta, că el în țelină se face fórte bine. D'apoi bostanĭ ce s'or face în țelină?

Și așa au făcut. Au umplut cu curuzaștina cu trifoiu și cu luțernă și cu napĭ, ér cucuruzaștină și-au făcut alta nouă, cum au spart din țelină.

Dér n'au avut a se căi. Ovĕsul atât s'a făcut de gras, încât a trebuit să-l coséscă când a prins a în spica și au făcut din el o claiă mare de nutreț. La vre-o 6 săptămânĭ au cosit un pĕr gros de lucernă și de trifoiu, ér tómna târdiu au mai cosit un pĕr de otavă. Și au făcut de pe un mic petec de loc atâta nutreț bun și scump, de se minunau ei în și-șĭ. Napii (sfeclele) încă s'au făcut bine. De pe la Sântul Petru viții trăiră tot cu frunde de acelea grase de napĭ, carĭ li-se dau învrêstate

vĕţătorĭ au format cu şcolarii corurĭ bisericescĭ, carĭ cântă în biserică Dumineca şi la sĕrbătorĭ marĭ. S'au înfiinţat în unele capitale de ale judeţelor scolĭ de cântărĭ pentru formarea cântăreţilor. Aşa este una în Severin, susţinută de clerul mehedinţan, care e fórte bine condusă şi dă minunate resultate. In scurtă vreme din acea şcólă vor eşi cântăreţĭ bine pregătiţĭ pentru bisericile dela sate.

Licenţiat în farmacia. Din Bucurescĭ ni-se împărtăşesce, că d-l *Aurel Tipeiu*, de nascere din Zĕrnescĭ, a făcut în 22 Ian. v. c. esamenul de licenţă în farmacia cu succes fórte bun.

Darurĭ pentru biserică. Primim spre publicare următórea mulţămită: In numele comitetului parochial gr. cat. din *Negreştĭ* ne ţinem de datorinţă a aduce şi pe acéstă cale mulţămita şi recunoscinţa nóstră profundă următorilor poporenĭ, carĭ au cumpĕrat pe séma s. biericĭ următórele obiecte anume: *Çilică Çinţiaş* a lui Dumitru un potir de aur în preţ de *101 fl. Mihaiu Lohan* a lui Mihaiu şi *Non Fedorcă* şi *Çilică Cicio* a lui Sandru un ciboriu, pentru cuminecătura morboşilor, precum şi o cădelniţă în preţ de *40 fl.* Vasile *Liscă* a lui Dumitru o restignire (cruce) frumósă pe s. altar, Augustin *Pop* şi Mihaiu *Çintiaş* a lui Dumitru 2 praporĭ în preţ de *20 fl.* Ion *Cicio* a lui George o s-tă Evangeliă în preţ de *22 fl.* Mihaiu *Cintiaş* a lui Dumitru un Liturgier în preţ de *3 fl. 20 cr.* Dumneḑeu sĕ priméscă aceste fapte creştinescĭ şi sĕ rĕsplătéscă însutit bunilor dăruitorĭ! — *Negreştĭ*, 6 Februarie 1900: *Dumitru S. Ardeleanu*, învĕţător.

Tĕrgul din Sebeş, ce s'a ţinut în 26 şi 27 Ianuarie n. c., a fost cercetat fórte bine, ḑice „Bunul Econom". Vite multe, cumpĕrătorĭ asemenea. S'au căutat tare boii şi vacile de jug şi au fost bine plătite. Asemenea bine căutaţĭ au fost boii graşĭ de tăiat. — Aceeaşĭ fóiă spune, că în urma timpului primăvĕratic, ce avem de vre-o douĕ sĕptĕmânĭ încóce, pe unele hotare din ţinutul Orăştiei s'au vĕḑut deja plugurĭ la câmp. Ómenii au eşit la arat.

Cununii şi logodnă. Duminecă, în 6(18) Febr. a. c. se va cununa în biserica română gr. or. din Tohanul nou d-şóra *Anetta Moşoiu* cu d-l *Sabin Cerbu* absolvent de teologiă, original din comuna Pĕrĕu.

— D-l *Romul Rusu*, fost învĕţător, ér acum notar de cerc, din comuna Tătârlaua, şi d-ra *Victoria M. Pandrea* din Tohanul vechiu, se vor cununa în 18 Februarie n. c. în biserica română din Tohanul v.

— D-l *Cornel Condor* absolvent de teologiă, din Călata-mare, şi d-ra *Zoe Rimbaş*, absolventă de cursul pedagogic, se vor cununa în 13 (25) Febr. c. în biserica gr. or. din Brad.

— D-l *Octavian, Popp* învĕţător dirigent în Vad, anunţă logodirea sa cu d-ra *Maria L. Ghimbăşan* din Făgăraş. — Dorim fericire tinerilor părechĭ!

Un copil aruncat în tren. Intr'un vagon dela trenul de Moldova, care plécă din gara de nord la órele 9 şi 15 minute séra, s'a descoperit în apropiere de Chitila, sub o bancă din fund, un copilaş ca de 7 până la 8 lunĭ. O mamă denaturată, voind sĕ scape de fiul ei, îl aruncase în vagonul acelui tren. Copilul fu transportat la Bucurescĭ şi trimis în spitalul Maternitatea. Poliţia a început cercetările pentru descoperirea acelei denaturate mame.

Chiriă pentru cerşit. Un parisian, care locuesce în Amsterdam, trecênd printr'o stradă în care se afla tot-déuna un cerşitor, căruia îi dădea în tóte ḑilele câte un ban de pomană, nu-l mai zări sub pórta, unde era deprins sĕ-'l vadă. El se uită peste drum şi vede pe cerşitor sub altă pórtă, zîmbindu-i. Se apropie de dênsul şi îl întrĕbă de causa mutării. Cerşitorul rĕspunse: Proprietarul îmĭ cerea, pentru-că cerşiam sub pórta lui, 12 francĭ pe lună, pe când aicĭ dau numai 6 francĭ pe lună.

1. **Efect sigur vindecător.** Toţĭ aceia, carĭ sufer de nemistuire séu stomacul nu funcţionéză regulat ceea ce causéză constipaţie, durere de cap, lipsă de apetit séu alte bóle, pot conta la vindecare sigură prin folosirea cunoscutelor *prafurĭ seidlitz ale lui Moll.* Cutii originale a 2 cor. se pot căpĕta ḑilnic prin postă dela farmacistul *A. Moll* liferantul curţii din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provinciă sĕ se cĕră preparatul *A. Moll* provĕḑut cu marca de contravenţie şi subscriere.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Tinerii meseriaşĭ românĭ din Braşov (Scheiŭ) vor arangia Duminecă, în 6 (18) Febr. în sala dela Redută, o nouă petrecere poporală, al cărei venit va fi destinat în favorul fondului pentru înfiinţarea şi susţinerea unui cor la biserica sf. Treimĭ de pe Tocile. Producţiunea, pentru al cărei bun succes tinerimea îşĭ dă tótă silinţa, va consta din corurĭ, dirigiate de d-l Dr. Sterie Stinghe, o declamaţiune, un dialog şi la urmă representarea următórelor douĕ piese teatrale: „O daraveră periculósă", farsă în 1 act, localisată de I. Em. Bobancu. Va fi representată prin d-nii: V. Moldovan, D. Bucă, d-ra E. Râşnovean şi d-l G. Stinghe. — Apoi se va representa comedia în 1 act de Alexandri: „Creditorii" prin d-l: N. Purcărea, d-ra Elena Pufu, d-nii: N. Ardeleanu, N. Scurtu, Al. Benigal, I. Prunache, V. Ogea, N. Voina, D. Gârneţĭ, G. Iliescu. După producţiune urméză dans. Intrarea: de persónă 60 cr., pentru studenţĭ 40 cr.

*

Bal în Blaşiŭ se va arangia Duminecă în 11 Februarie n. în sala dela „Otelul Univers" în favorul studenţilor lipsiţĭ în cas de morb. Comitetul arangiator: Aron Deac, preşedinte. Ioan Raţiu, secretar. Octavian Bonfiniu, cassar. Dr. Ambrosiu Cheţian, controlor. Iacob Mureşianu, Gavrilă Precup, Ioan Fodor, Teodor Vandor, Valeriu Suciu. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: de persónă 2 cor., de familiă de 3 membri 4 cor., de mai mulţĭ 5 cor. Suprasolvirile se vor chita pe cale ḑiaristică.

*

Din comitatul Sătmarului ni-se scrie: In falnica comună română Pomi avurăm la 28 Ianuarie n. o frumósă serată literară împreunată cu joc. Ea a fost arangiată la iniţiativa bravului învĕţător George *Zach*. S'au predat prin tinerimea de ambe sexe mai multe piese, fórte instructive pentru popor, din lucrările d-lui Ión Pop-Reteganul. Predarea s'a făcut bine şi cu efect, aşa că publicul a rĕmas nu numai mulţumit, dér chiar surprins de prestaţiunile tinerimei. Ca óspeţĭ au fost de faţă mai toţĭ preoţii din cele douĕ protopopiate: Ardusat—Someş. Dintre învĕţătorii din tract însĕ, afară de d-l Nagy din Lipo şi d-l Anderco din Anciua, alţii n'au fost; a fost însĕ d-l Lupan din Baia-Sprie, venit dintr'o depărtare atât de considerabilă.

Dómne bine ar fi, décă şi în alte comune din aceste părţĭ s'ar face ceea ce a făcut d-l Zach, căcĭ aicĭ lipsa de întrunirĭ naţionale române e fórte simţită!

Un participant.

Literatură.

A eşit de sub tipar ***Al doilea capitol din contabilitatea dublă***, de *I. C. Panţu*. Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale şi auxiliare după metodul usitat la noi, precum şi după metodul numit francés, întocmai aşa, după cum se întrebuinţéză în practică, arătându-se încheerile lunare şi încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărţélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii şi reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) şi depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ şi apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ duréză trei şi şése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar şi la urmă arătându-se trecerile, aşa după cum se întêmplă în practică, în registre principale şi auxiliare.

Preţul este 2 coróne + 10 banĭ porto. De vênḑare în Braşov: la Tipografia „A. Mureşianu" şi la Libraria N. Ciurcu. In Sibiiu: la Libraria archidiecesană. — Atragem atenţiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum şi a membrilor din direcţiunile băncilor nóstre şi a funcţionarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuinţă.

*

„Severina". Sub titlul acesta, d-l *Ioan Vidu* a scos de sub tipar o drăgălaşă colecţiune de corurĭ, composiţii proprii. Conţine următórele 10 piese: 1) „Sus băeţĭ" cor pentru trei vocĭ egale; 2) „Cântec de primăvară", cor pentru trei vocĭ egale; 3) „Sborul", cor pentru trei vocĭ egale cu acompariament de pian; 4) „Nainte Române", cor pentru patru vocĭ bărbătescĭ: 5) „Sus opincă", cor pentru 4 vocĭ bărbătescĭ 6) „Andaluşa", cor p. 4 vocĭ bărb. cu acomp. de pian: 7) „Logojana", cor mixt: 8) „Rĕsunet dela Crişana", cor mixt cu solo de bariton; 9) „Rĕsunetul Ardealului", cor mixt cu solo de mezzo-sopran; 10) „Marşul ui Mihaiu eroul", cor mixt cu acomp. de pian. Preţul unui esemplar 6 coróne.

*

„Raportul Periodic Ilustrat" al *Librăriei diecesane din Caransebeş* a apărut tocmai acuma, arătând cărţile, tipăriturile şi mai ales ornatele şi rechisitele bisericescĭ aflătóre de vênḑare la libraria diecesană din Caransebeş. Administraţiunea acestei librării póte servi şi comunele bisericescĭ nu numai cu lucrurile, ce se ţin de tipografie şi de librărie, ci şi-a procurat totodată un mare deposit de ornate şi rechisite bisericescĭ, carĭ tóte sunt lucrate din material solid şi după ritul ortodox. Acest „raport periodic ilustrat" se trimite la cerere gratuit.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 10 Februarie. Foile ungurescĭ aduc laude ministrului-preşedinte *Szell* pentru discursul sĕu de ierĭ, privitor la politica sa de naţionalitate.

Londra, 9 Februarie. Din cartierul general al Burilor se anunţă, că trupele englese *au fost silite sĕ părăséscă cele douĕ înălţimĭ luate cu asalt;* generalul *Buller s'a retras cu trupele sale érăşĭ pe ţĕrmul drept al riului Tugela.*

Modder-River, 9 Februarie. Incercarea generalului engles *Macdonald* de a încunjura pe Burĭ, *n'a reuşit.*

---

odată trifoiu uscat, odată frunḑe verḑĭ de napĭ. Şi erau viţeii graşĭ şi frumoşĭ de-ţĭ era mai mare dragul a privì la ei, cresceau ca din poveste. Tómna scóseră napii (sfeclele) din pămênt, tot ca bostanii de marĭ. I-i aşeḑară în şură şi-i acoperiră cu pae. Ér după-ce vĕḑură vitele pe iesle, da în tótă séra vacilor de lapte şi viţeilor câte-o trocuţă de napĭ tăiaţĭ. Şi dau vacile lapte bun şi mult, şi era fălos stăpânul lui Tóder, de argatul ce are, dér şi Tóder era fălos că nu l'au lăsat pe jos înoirile, ce le-a adus în gospodăria stăpânului sĕu.

Ómenii din sat se mirau, de unde scie Tóder al beţivului atâtea lucrurĭ minunate, că dóră şi din ei mulţĭ au fost prin cele ţĕrĭ streine la óste, dér nicĭ unul n'a venit cu capul atât de plin de înţelepciune, ca el.

Avea stăpânul lui Tóder mai mulţĭ copii, dér copilul cel mai mare era Florica, o fată cât sĕ o zugrăvescĭ, nu alt-ceva.

Tóder argatul, era şi el fecior, nu tufă, sprinten şi frumos, harnic şi cruţător, apoi cu minte ca un preot. Dér era argat sĕrac, harnicul de tată-so beuse mai tot, ce avuse, decĭ nu se putea gândì la însurătóre cu o fată din ómenĭ ca Florica. Nu-i vorbă, o juca el la horă — când începea de alţĭ feciorĭ avuţĭ, mai povestiau ei p'acasă şi când erau pe câmp la lucru, dér nu cuteza nicĭ sĕ gândéscă, că Florica sĕ-i fiă lui nevastă.

Colo după Bobotéză venise peţitorĭ la Florica, peţitorĭ din al 3-lea sat, ómenĭ cu stare, gospodarĭ vestiţĭ. Tóder era acasă la stăpân. Florica era dusă în şeḑătóre, că era într'o Joi séra, când torc fetele până târḑiu, c'apoi Vinerĭ nu-i bine de tors.

Trimiseră decĭ pe Tóder în şeḑătóre, sĕ chieme pe Florica acasă. Şi ascultà el porunca şi se duse, dér se duse tare îngândurat: Sĕ mĕ duc, îşĭ gândia el, sĕ o chiem acasă, ca sĕ o ducă ĕştia colo departe! Hm! Óre... dér nu, una ca asta nu se póte. — Când veniau cătră casă începù Tóder aşa: Tu Florică, tu... hm.... ce ai ḑice tu décă.... veḑĭ tu... nu te-ai mărita aşa departe, se rĕmâi tu în satul nostru, că, orĭ cum, ai părinţĭ, ai neamurĭ, ai prietinĭ şi prietine...

D'apoi, Teodere, şi eu m'am gândit aşa, dar veḑĭ, că tu nu ai ḑis nimic, pân' amu.

Écă ḑic amu. Şi cum mergea pe lângă olaltă, se apropiară mai binişor şi cu o sărutare lungă şi dulce, jurămêntul de credinţă vecĭnică era făcut.

Peste câteva sĕptĕmânĭ fierbea satul. Aşa, ḑiceau babele, după cine-şĭ mai scie mărita şi gospodarul ĕl mare pe Florica? După códa satului, după feciorul beţivului.

Én' tăceţĭ din cea gură, rĕspundeau moşnegii şi ómenii mai aşeḑaţĭ, én' tăceţĭ din gură. Cu ce-i Toader vinovat, décă tată-so-i cum îi? Óre el l'a cumpĕnit sĕ se facă beţiv? Toader e om ca ómenii, îi fecior cuminte şi frumos, e om harnic şi scie cumpĕnì lucrul gospodăriei, ca nimenea în satul nostru. Lui socruso-i trebue un aşa ginere, că avere are destulă, încă prea multă, dér singur nu o póte învinge. Cu Toader împreună lucrând, o sĕ-i créscă averea şi binele vĕḑênd cu ochii. Apoi feti-i place, ea are sĕ trăéscă cu el. Bine face gospodarul că i-o dă!

După câte-va ḑile fu nunta, nuntă mare nu glumă, ca la gospodarĭ.

Acum ḑice Toader lui stăpânus'o *socrule* şi muncesc împreună, ca tată cu fecior, şi binele cresce la ei vĕḑênd cu ochii.

Sătenii încă au apucat multe din înnoirile, ce vĕd că le face Tóder şi toţĭ cunosc, că un om cuminte ca el nu a mai vĕḑut Sĕrăcăcenii de când lumea şi pămêntul.

Apoĭ sĕ mai ḑică cineva, că din tată slăbănog şi copiiĭ trebue sĕ fie ca el? Étă Toader Sprinten a dovedit că nu-i aşa!

Ioan Pop Reteganul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

POVEȚE.

Contra arsurei. Cel mai simplu mijloc contra arsurei este sarea de bucătăriă topită în apă și cu acésta apoi se fac comprese la locul ars. Mai bune sunt însă compresele cu apă de sare acră. Este recomandabilă și o alifiă făcută din unt și gălbenuș de ou; anume la un gălbenuș de ou se adauge o lingură de unt. Acésta se pune pe o cârpă de in și după-ce alifia se încălțesce, se înlocuesce cu alta próspătă. Acéstă alifiă alină durerile în timpul cel mai scurt și vindecă chiar și rana.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Scene din Africa.

Exploratorii francesĭ Voulet și Chanoine, ajungênd în țéra Mossi de lângă Niger (Africa), țéră care este un platou, au dat peste lucrurĭ dintre cele mai curióse, necunoscute încă. Țéra este fórte productivă, însă între ogórele verdĭ se ridică icĭ și colo munțĭ de pétră, scoșĭ la înălțime de turburările interne ale pământului. Pe vêrfurile acestor munțĭ sunt cocoțate, ca și nisce cuiburĭ de vulturĭ, o mulțime de sate, locuite de niște ómenĭ resboinicĭ. Mormintele acestor sate au o particularitate curióșă: Morții sunt băgațĭ în micele carvene ale munților, carĭ mărginesc platoul Mossi și carĭ carvene sunt apoi zidite.

Invățații sunt siguri, că aceste găurĭ erau mai înainte locuințele vechilor troglodițĭ. Locuitorii, în limba lor, își dic habe și ei dic că: Ómenii carĭ locuiau în acele găurĭ, aveau aripĭ. Acéstă imagine însémnă simplu, că vechii locuitorĭ ai regiunei erau fórte sprintenĭ, de vreme ce locuiau în adevărate cuiburĭ de vulturĭ.

Cursurile rîurilor de apă sunt fórte rarĭ, în țéra Mossi, în anotimpul uscat. In vremea ploilor însă dai peste rîurĭ și părăurĭ la tot pasul, ceea-ce face țéra fórte rodnică. Sunt acolo lei, pantere, elefanțĭ, antilope.

Se pare că leul nu e așa resboinic în acea parte a Africei.

După o luptă pe care Chanoine și ómenii săi au avut'o cu indigenii la Gandiaga, dênsul a dat peste un leu fórte mare și negru, care devora cadavrele unor negri pe carĭ 'i le disputau sute de pasărĭ de pradă. Leul acesta a distrus întru cât-va reputația ce-și făcuseră leii în general cum că nu voiesc să pună gura pe cadavre.

La apropierea lui Chanoine și a ómenilor săi, leul fugi tot așa de repede, ca o vulpe.

O legendă curióșă are leul în țéra Mossi. Indigenii cred, că ei sunt urmașĭ ai leului, după cum alțiĭ africanĭ din Sudan sunt convinșĭ, că se cobóră din șérpe, din antilope, din elefanțĭ.

Pe când Chanoine aducea la cóstă un puiu de leu pe care i'l dăduse un rege negru, din tóte părțile femeile veniau să vadă pe ruda lor și-i aruncau bucățĭ de carne și chiar caurii (adecă nisce scoicĭ carĭ se întrebuințéză ca monedă). Dênsele îșĭ lipiau un paiu pe cap și apoi îl aruncau asupra puiului de leu dicêndu-i:

Leule, tu eștĭ prisonier. Doresc să nu fiu nicĭ odată ca tine.

Ele, cred că prin mijlocul acesta alungă de la ele orĭ-ce nenorocire.

Acéstă țéră bogată are o populațiune fórte désă, care póte să fie evaluată la 40 de locuitorĭ pe chilometru pătrat.

Tot platoul Mossi are vr'o miie de chilometrĭ pătrațĭ.

*

Fenomene ciudate atmosferice din Africa.

Cu tóte căldurile grozave ce sunt în Africa, pe timpul dilei, se întêmplă adesea orĭ că apa din vase lăsate afară înghețătă nóptea. Uscăciunea din atmosferă este așa de mare, încât evaporațiunea se produce prea repede, aducênd o scădere mare a temperaturei. Acest fenomen e întocmai cu acela al înghețărei apei din clopotele de sticlă, din carĭ se scóte aerul.

Uscăciunea acésta nu este însă decât relativă, căcĭ atmosfera conține încă în suspensie multĭ aburĭ, dovadă norii ce se grămădesc pe cer de îndată ce se produce o scădere a temperaturei. Insă acești norĭ se risipesc o dată cu aceeașĭ causă, care i-a produs, întocmai ca aburii, carĭ es din hornul unei locomotive.

Când acești norĭ se prefac în plóie, atuncĭ cad cataracte, carĭ pricinuesc stricăciunĭ colosale. Ast-fel, acum cât-va timp Port Elisabeth a fost inundat în așa chip că s'au dărîmat tóte casele.

Un ciclon, în mișcarea lui învêrtitóre, a ridicat aburii, carĭ din causa unui curent mai rece, au căcut în plóie cu o violență ne mai pomenită, umflând rîurile și dărîmênd totul.

Tótă apa acésta, care cade așa dintr'o dată, însoțită de bucățĭ de grindină cât capul unui copil, stă suspendată în atmosferă înainte d'a apare măcar un singur nor pe cer și nu cade decât numai atuncĭ când se începe lupta între două curente opuse. Ploi de acestea ar fi o adevărată binecuvêntare, décă ar căde mai cu încetul ca să aibă timp să pătrundă în pământ; însă alt-fel se scurg așa grămadă, încât produc marĭ calamitățĭ, fiind urmate de marĭ secete.

*

Arborul cu plóie.

In Peru (America), prin pădurile din vecinătatea orașului Mayobamba, esistă un copac fórte curios căruia indigenii îi dic tamai-caspi (arborul cu plóie). Inălțimea lui e de 18 metri și lângă rădăcină diametrul lui este de un metru.

Arborele acesta absórbe cu o mare energiă umedéla din atmosferă și o preface în apă. Picăturile de apă cad într'una ca o plóie din ramurile și din trunchiul lui, așa că sub el stă întot-déuna o baltă. Acéstă minunată însușire o posedă copacul în timpul verei, mai cu sémă când din lipsă de plóie apele sunt scăcute. O mulțime de locurĭ din Peru, carĭ erau pustii din lipsa de apă, sunt acum locuite, mulțumită acestui estra-ordinar arbor transplântat acolo și care dă cea mai bună apă de beut.

*

Cât prețuesce o pasăre pentru un econom?

Este aprópe imposibil a judeca, cât prețuesce o pasăre pentru un econom. O ideiă ne putem face în privința acésta, décă ne vom gândi, că milióne de omidĭ, carĭ mănâncă câmpurĭ, rod pădurĭ și grădinĭ cu pomĭ, și milióne de vermĭ, carĭ mănâncă grâul ar trebui să fiă nimicite de om. Dér când și cum ar puté omul să nimicéscă atâtea vietățĭ, décă nu i-ar venì în ajutor pasările, carĭ consumă insectele! O pasăre duce în cioc puișorilor tot la a dóua, a treia minută câte-o insectă. Să dicem, că de fiă-care dată duce în cioc numai o insectă, într'o lună o părechiă de pasărĭ nimicesce dece mii de insecte.

Rêndunelele nimicesc în acelașĭ timp sute de mii. Omului i-ar fi imposibil a-și apăra ródele câmpului său, décă păsărica cu ciocul ei, nu i-ar veni în ajutor. Arta, șiretenia și înțelepciunea au probat totul, dér nu li-a succes a inventa un omorîtor de insecte, care să pótă nimicì fiă măcar și numai pe jumătate atâtea, câte nimicesce o cétă de paserĭ flămênde.

*

Animale resbunătóre.

Animalele au memoriă și nu uită nicĭ mângăerile, nicĭ bătăile. Calul se resbună adese-orĭ de tratamentul rău, pe care l'a suferit. Puține animale nu se apără contra atacurilor și nu încercă să devină agresorii. Albinele urmăresc chilometri întregĭ pe aceia, carĭ turbură liniștea stupilor lor; în țările calde șerpii urmăresc pe aceia, carĭ îi atacă. Prin țările europene, vipera nu fuge tot-déuna de aceia, carĭ au atacat'o.

Următorul esemplu povestit de un jurnal, arată, că vipera caută să se resbune crunt: Un băiat plecase într'o căruță, într'o séră de vară, ca să se ducă la un prietin. Pe drum vădù o viperă întinsă lângă puișorii ei. Dér băiatul nu oprì căruța, și trecù cu ea peste cei trei puișorĭ. Mama, furióșă, începù să sufle, se ridică în sus și se încercà să ajungă pe băiatul din căruță. Acesta, înspăimêntat, dete bice măgarului, care o luà la fugă. Cale de 300 metri ținù góna. Cu tóte astea căruța ajunse la destinațiă și băiatul speriat spuse arendașului cele întêmplate. Acesta luà o furcă și venì în momentul când vipera trecea drumul ca să se arunce asupra băiatului. Din fericire, acesta lovì cu biciul măgarul, și róta căruței sfărîmà corpul șérpelui. Astfel o viperă are cunoscința rĕului, ce 'i s'a făcut și nu se teme de a urmărì o jumătate de chilometru pe omul, care i-a omorît puii.

*

Câțĭ ómenĭ trăiesc din musică în Germania.

La acéstă întrebare răspunde o statistică întocmită de societatea compositorilor germanĭ. După cercetările făcute de acéstă societate, sunt în Germania 580 de cântărețĭ, 240 de pianiștĭ, 130 de violiniștĭ și 110 musicanțĭ carĭ se servesc de alte instrumente: Toțĭ acești au renume deja stabilit. Mai sunt 650 de organiștĭ, 13,000 de orchestranțĭ, 1300 de capelmaiștri, 8000 de musicanțĭ militarĭ și 410 șefĭ de musicĭ militare, 2350 de șefĭ de reuniunĭ de cântărĭ, 3700 de profesorĭ de musică instrumentală, 1350 de profesorĭ de canto și 435 de conservatóre. Printre societățile musicale sunt 420 de corurĭ bisericeșcĭ, 840 de orchestre de diletanțĭ, 6580 de reuniunĭ de cântărĭ și 2700 de societățĭ musicale, carĭ cultivă numai o ramură a musicei. Ca temple ale musicei servesc 270 de teatre, 380 de scene de varietățĭ, 1630 sălĭ de concert, 1500 café-chantants și 5800 stabilimente cu grădinĭ. In anul 1898 s'au dat 277,100 de representații musicale, în carĭ s'au cântat 2.701.900 opere. — In afară de acésta mai sunt în Germania 234 agențĭ de concerte, 273 editorĭ de musică, 1800 librării musicale și 33 litografii de musică, 3000 fabricĭ de instrumente musicale și 2500 negustorĭ de instrumente de musică. Cu totul, musica ocupă în Germania ca vre-o 150.000 de ómenĭ.

Curenĭ [illegible] din 24 Ian. 1900

	cump.	vinde
Basilica	13 60	14 60
Credit	396.—	397.—
Clary 40 fl. m. c.	129.50	131.—
Navig. pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	65.—	67.—
Krakau	55.50	56 50
Laibach	48.—	50.—
Buda	131 50	134
Palffy	132.—	134.—
Crucea rosie austr.	42 50	43 50
dto ung.	22 30	23 30
dto ital	—	—.—
Rudolf	59.—	61.—
Salm	163 50	174.—
Salsburg	60.—	62.—
St. Genois	176.—	178.—
Stanislau	120	130.—
Trieitine 4½% [illegible]	178.—	181.
dto 4% 50	80.—	.—
Waldstein	180.—	188.—
dto de 10 franci	1[illegible]7	13.75
Banca h. ung. 4%	123.—	123 8

Burii în Africa de méḑă-ḑi*).

(Urmare).

Prima impresiune, ce a făcut'o scirea despre declararea de încorporare a Transvaalului de către Anglia dela 12 Aprilie 1877 asupra Burilor, o descrie așa: „Burii simțieau acésta lovitură mai întâiŭ ca o pedépsă dréptă a ceriului pentru desbinările dintre ei și în consciința că ei trebue să sufere din vina lor, stau nemișcațĭ". Funcționarii rămaseră în posturile lor și jurară credință reginei Victoria. Chiar bărbați ca Paul Krüger și Dr. Iosissen au făcut acésta; dér causa nu era lipsa de caracter, nicĭ că au ținut la post și la salar așa de mult din causa sărăciei, ci credința către poporul lor, pe care n'au voit să-l părăsească nicĭ într'o împrejurare și căruia puteau să-i servéscă mai bine, décă nu-și despărțeau sórtea lor nicĭ o clipită de sórtea lui. Ce-i drept, președintelui Thomas Burgers 'i s'a luat fórte în nume de rău, că a primit o pensiă dela Englesĭ, pe care a avut'o până la mórtea sa. Multĭ îl priveau din causa acésta ca pe un trădător.

Caracteristic este, că după amintita încorporare, foile englese spuneau pe față, că Englesii a voit printr'asta a împiedeca, ca împărăția germană, căreia Burgers în călătoria sa i-a fost oferit protectoratul asupra Republicei, însă fără succes, să revină cumva asupra ofertului Burilor. Décă mai târdiu (1885) țéra Beciuanilor a fost declarată de-o coloniă britanică, acésta s'a întêmplat mai cu sémă, pentru a bate un ic între Africa de sud-vest germană și între Burĭ.

Unii Burĭ, carĭ nu vreau să se supună cu nicĭ un chip Angliei, plecară cu familiile lor, după vechiul obiceiu, să se așede în alte ținuturĭ; érăș resună strigătul: „Iérbă și libertate!" *Dér massele poporului bur rămaseră de astă-dată în țéră.* O parte a lui era influențată de promisiunile englese, că li-se va lăsa autonomia, că în „adunarea legiuitóre" se vor puté folosi de limba olandesă pe lângă cea englesă, că în fine Englesii vor îngriji de căi ferate, telegrafe, drumurĭ și de școlĭ. Cei mai multĭ însă sperau, că décă guvernul engles va afla, că plebiscitul fictiv pus la cale de comisarul engles Shepstone nu corăspunde adevăratelor sentimente ale majorității poporațiunei Transvaalului, Anglia va retrage de bunăvoiă încorporarea. De două orĭ în anul 1877 și 1878 au fost la Londra mai întâiŭ Krüger și Dr. Iovissen, apoi Krüger și Joubert și au documentat acolo, că 6591 Burĭ au protestat ulterior cu subscrierea lor în *contra* încorporării dela 12 Aprilie, așadér aprópe de trei orĭ atâțĭ câțĭ după Shepstone s'au pronunțat pentru încorporare, dér în ambele casurĭ li-s'a dat trimișilor la Londra răspunsul, că încorporarea nu se póte retrage nicĭ decum și fură mângăiațĭ cu nouă promisiune, că se vor face tóte pentru ridicarea economică a țării etc. Dér aceste promisiunĭ nu s'au ținut, afară numai că s'au votat de parlament 2 milióne două sute de mii de francĭ „pentru trebuințele cele mai urgente ale Transvaalului". Mai ales nu li-s'a dat Burilor putința de a conlucra la guvernarea Țării, ci din contră comisarii regescĭ — întâiu Shepstone, apoi despoticul colonel Lanyon — guvernau țéra cu putere absolută.

Resboiul în contra căpeteniei Bapedilor, Sokokuni, care a fost prins, și contra regelui Zulușilor Kecĭvayo, care în Februarie 1879 avù aceeașĭ sórte, a dat Angliei ocasiune, de a aduce tot mai multe trupe în Africa de sud și de a aședa garnisóne englezescĭ în orașele Pretoria, Pocefstroom, Lydenburg, Standeston ș. a. Generalul Wolseley, comandantul superior în partea răsăriténă a Africei de sud, a dis la 1879: „Transvaalul va rămâné englezesc până când va răsări sórele". Când în fine s'a publicat noua constituțiă pentru Transvaal, ea cuprindea ce-i drept o „representanță a poporului", dér acésta era o adevărată batjocură: nicĭ măcar un singur deputat liber ales n'avea să șédă în acésta adunare, ci pe lângă funcționarii regescĭ, aveau să represente poporul șése cetățenĭ băștinașĭ, „pe carĭ guvernul îi va numi după cum va crede mai bine". O mărturisire ca acésta destul de învederată, că domnia Angliei n'avea rădăcină în popor și că orĭ-ce liberă alegere putea să-i devină periculósă.

Tot mai sperau însă Burii, că o schimbare politică în Anglia chiar le va veni în ajutor. Liberalii englesĭ din opositiă s'au fost pronunțat la 1877 în contra încorporării Transvaalului făcute de ministeriul conservator (Toryeș). Dér când acești liberalĭ, conduși de Gladstone, ajun-

*) A se vedé „Gaz. Trans." N-ii de Duminecă 1, 2 și 3 din 1900.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.

se află de vêndare la

Tipografia A. Mureşianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul fórte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urmézà apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sêrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sêrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 lunĭ, urmézà taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, mĕsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţéra unguréscă şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rĕsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sĕ facă părinţii, ca sĕ-şĭ feréscă copiiĭ de orbiă; Cum sĕ tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmézà apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Vêndĕtorii primesc rabatul cuvenit.*

Călendarul săptămânei

FEBRUARIE. are 29 ḑile. FAUR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	30 (†) **SS. Gr., V., Ion.**	11 Sep. Efrosina
Lunĭ	31 Sf. m. Ciril şi Ioan	12 Eulalia
Marţĭ	1 Martirul Trifon	13 Catarina. Ric.
Mer.	2 † **Intimp. D-lui**	14 Valentin
Joi.	3 Sf. Drept. Simeon	15 Faustin
Viner	4 C. păr. Isidor	16 Iuliana
Sâm.	5 Sf. Mart. Agata	17 Constanţa

Cursul pieţei Braşov.

Din 10 Februarie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.66	Vênd.	18.72
Argint român.	Cump.	18.28	Vênd.	18.38
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.16
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	2.55
Mărcĭ germane	Cump.	117.90	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21 40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd.	101.50

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 7 Febr. n. 1900

Sĕminţe	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	8 —	8.25
Grâu dela Tisa	80	8.	8.10
Grâu de Pesta	80	7.95	8 10
Grâu de Alba-regală	80	7.90	8.05
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ noue	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.25	6 35
Orz	nutreţ	60—62	6.10	6.20
Orz	de vinars	62.64	5 65	5.70
Orz	de bere	64.66	5.45	5.55
Ovĕs		39.41	5.30	5.80
Cucuruz	bănăţ.	75	—	—
Cucuruz	altă soiu	73	—	—
Cucuruz	„		—	—
Hirişcă	„	-	5.30	5 80

Preţul pe 100 chilograme.

Producte	soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungar.	36.—	44 —
—	transilvană	—.—	—
—	bănăţénă	—.—	—.—
„	roşiă	58 —	64 —
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	51 —	52.—
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svântată	43 —	44.—
„	afumată	44 —	45 —
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în butĭ	15 50	16.
„	din Serbia în sacĭ	14.—	14.25
Licter	slavon nou	18 —	18.50
„	bănăţenesc	18 50	19.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbesci		
Miere	brută		
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.90
Renta de corone ung. 4%	94.25
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$%	100.75
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	162.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.—
Renta de argint austr.	99.95
Renta de hârtie austr.	99.90
Renta de aur austr.	99.20
Losurĭ din 1860.	137.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	127.40
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	189.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	238.15
Napoleondorĭ	19 25
Mărcĭ imperiale germane	118.10
London vista	242.20
Paris vista	96.20
Rente de corone austr. 4%	99.65
Note italiene	89.80

Bursa de Bucurescĭ.

din 7 Febr. n. 1900.

Valorĭ.	Dobânda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	$95\frac{3}{4}$
„ „ (Impr. 1892	5%	Ian.-Iul.	$96\frac{1}{2}$
„ „ din 1893	5%	„ „	$96\frac{1}{2}$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	—.—
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	$83\frac{1}{4}$
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	$84\frac{3}{4}$
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	$85\frac{1}{2}$
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	$85\frac{1}{2}$
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	$85\frac{1}{2}$
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	$86\frac{1}{2}$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	$86\frac{1}{2}$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	99.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	$94\frac{1}{4}$
„ „ „ „	4%	„ „	80.—
„ „ urbane Bucurescĭ	5%	„ „	$87\frac{1}{4}$
„ „ „ Iaşĭ	5%	„ „	$83\frac{1}{2}$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2580
Banca agricolă	500	150 v.	290 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	272 —
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	442.—
Soc. Basalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30	[illegible]	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	—.—
20 francĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom	9%	Paris	$3\frac{1}{2}$
Avansurĭ pe efecte	10%	Petersburg	$5\frac{1}{2}$
Casa de Depunerĭ	12%	Berlin	$4\frac{1}{2}$
Londra	4%	Belgia	$4\frac{1}{2}$
Viena	$4\frac{1}{2}$	Elveţia	5%

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 6 Februarie de 16,765 capete, la 7 Feb. au întrat — capete şi au eşit 184 capete rĕmânênd la 8 Febr. un numĕr de 16 581 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 86—88 fil. marfă ungurésca tineră grea dela 96—100 fil. de mijloc dela 97—98 fil. uşóră dela 86—97 fil. — Sêrbéscă: grea ——— fil., de mijloc ——— fil. uşóră: ——— fil. kilogramul.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 9 Februarie 1900.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. cor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	—
„	Grâu mijlociu	11	60
„	Grâu mai slab	11	20
„	Grâu amestecat	9	20
„	Sĕcară frumósă	7	—
„	Sĕcară mijlociă	6	60
„	Orz frumos	6	60
„	Orz mijlociu	6	20
„	Ovĕs frumos	5	—
„	Ovĕs mijlociu	4	40
„	Cucuruz	7	40
„	Mălaiu	8	—
„	Mazăre	13	60
„	Linte	19	—
„	Fasole	9	40
„	Sĕmênţă de in	22	—
„	Sĕmênţă de cânepă	8	40
„	Cartofĭ	1	80
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	44
„	Carne de porc	—	44
„	Carne de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prós-pĕt	50	—
„	Sĕu de vită topit	72	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nicu A. Popovicĭ

Doctor în drept,
avocat.

Bucurescĭ, Strada Dionisie 58.

(13—30,818).

AVIS.

Subscrisul am onóre a mĕ recomanda p. t. public român ca

zugrav de odăi şi văpsitor de lemn,

pentru tot-felul de lucrărĭ ce cad în branşa acésta, după cele mai nouĕ modele.

Rog decĭ pe on. public, ca lucrările de felul acesta se binevoéscă a mi-le încredinţa mie. Lucrul meu va fi prompt, solid şi cu preţurĭ moderate.

Pentru înlesnire pot sĕ fiu avisat prin o carte postală.

Nicolae Arsu,

zugrav de odăi şi văpsitor de lemn

Braşovul-vechiŭ, strada Bisericei nr. 15. 838.3—

seră la putere în 1880, s'a dat esemplul fórte instructiv, că *oposiţia parlamentară adeseorĭ numai din spirit de partid critică ministeriul ce se află la cârmă,* décă îndată ce însu-şĭ însu-şĭ ia frânele guvernării, face tocmai aceea ce a combătut mai înainte în modul cel mai aspru.

Acelaşĭ Gladstone, care când s'afla în oposiţiă a strigat, că trebue sĕ se dea libertatea Transvaalului şi numai de aceea, pentru-că încorporarea lui s'a întêmplat cu vătĕmarea onórei britanice, — după ce a devenit ministru preşedinte, n'a mai voit sĕ scie de acésta şi a declarat, că încorporarea odată făcută în contra voinţei sale, *nu se mai póte în nicĭ o împrejurare renunţa la autoritatea Reginei asupra Transvaalului.* Ii va fi venit fără îndoiélă cu greu lui Gladstone de a se contraḑice astfel, póte că a trebuit sĕ se supună unor influinţe, carĭ erau mai tarĭ decât onorabilitatea sa personală, scurt ḑis, că a trebuit sĕ cedeze *colosulului egoism naţional al poporului engles,* care lăcomesce după tóte teritoriile transmarine de ore-care valóre, ca şi când Dumneḑeu ar fi făcut lumea numai pentru Anglia, egoismul cumplit naţional engles, care unde şi-a pus piciorul ḑice: „Aicĭ sunt, aicĭ rĕmân; drept orĭ nedrept — ţéra mea e mai pe sus de tóte“ ...

Ministrul coloniilor lord Kimberley susţinea, că dela 1877 poporaţiunea englesă în Transvaal s'a înmulţit aşa de tare, încât, décă, ţéra ar deveni liberă, s'ar deslănţui acolo un rĕsboiu civil şi el făcea din nou promisiunĭ Burilor, că le va lăsa cât mai multă autonomiă. Dér nimenĭ nu-i mai da creḑĕmênt: *cupa era plină.*

De mult simţiau Burii cu amar, cum fie-care Engles se uită la ei cu îngâmfare. Inaintea Englesilor ei nu erau decât nisce simpli, murdarĭ şi înapoiaţĭ ţĕranĭ, carĭ locuiau în case fără de podélă de scândurĭ, cu odăile nezugrăvite şi a căror ferestri erau numai nisce gaure micĭ. Iubind Burii mai cu sémă economia de vite, pe care o purtau vara pe munţĭ, iérna în văi, avênd mai puţină înclinare pentru agricultură, ér de industriă neavênd nicĭ ideă, ei erau priviţĭ de Englesĭ ca ómenĭ fără de desvoltare.

Englesii înşişĭ se considerau pe ei ca ómenii progresului, ai secolului. Un Engles nu se „înjosea“ de pildă sĕ ia în căsĕtoriă o fată de Bur. Nu-i mirare decĭ, décă Burii, de altfel ospitalĭ, nu primeau pe Englesĭ în curţile lor.

Comisarul regesc Shepstone a cutezat chiar de-a aduce pentru Burĭ poliţiştĭ zuluşĭ din Natal; funcţionarii sĕi se purtau în mod tiranic — şi încă şi mai rĕu sub comisarul Lanyon. Óre póte sĕ supórte pentru durată tirănia acésta un popor, care din vechime era dedat a se guverna pe sine în deplină libertate?

Amărăciunea şi neliniştea cresce pe ḑi ce merge. Burii începură ca înainte cu o sută de anĭ. Americanii, sĕ denege plata dărilor, pe carĭ nu le-au încuviinţat. In cercul Wakkerstroom 110 Burgherĭ se uniră şi protestară în public. Şi când unui Bur — tot cu numele Beznidenhont — din causă, că a refusat sĕ plătéscă darea 'i s'a luat căruţa, a isbucnit furtuna. Căruţa a fost luată de popor cu forţa dela sbirĭ şi pe ḑiua de 8 Decemvre 1880 s'a conchiămat la moşia Pardekraal (între Potşefstroom şi Pretoria) o *adunare a ţĕrii,* în mânia ordinului de oprire al lui Lanyon.

Acéstă adunare s'a întrunit numai în 13 Decemvre 1880, dér a decis îndată *restabilirea Republicei sudafricane* si în fruntea guvernului puse de-ocamdată pe bĕtrânul Martinus Pretorius, pe Paul Krüger şi pe Pieter Joubert. *Pretorius* fù ales preşedinte al Republicei, *Krüger* locţiitor de preşedinte şi *Joubert* comandant general.

In 16 Decemvre 1880 — în ḑiua aşa numită a lui „Diugaan“, când cu 43 de anĭ înainte (1837) 400 Burĭ învinseră în Natal asupra 15,000 de Zuluşĭ ai lui Dingaan, rĕsbunând pe fraţii lor ucişĭ — toţĭ Burii adunaţĭ în Pardekraal luară după o seriósă sfătuire hotărîrea bărbătéscă, de a nu se arăta nevrednicĭ de părinţii lor, cărora libertatea le era mai scumpă chiar ca şi patria, şi jurară cu mânile ridicate, că *nu vor depune armele, până când nu vor fi eluptat din nou libertatea ţĕrii,* aşa sĕ le ajute Dumneḑeu; ér ca semn şi întărire a jurămêntului lor aruncă fie-care din ei o pétră într'o grămadă şi puternica şi grabnica crescere a grămăḑii anunţă puterea hotărîrei tuturor, de a trăi liberĭ séu de a muri.

(Va urma).

„MUREȘIANA“

institut de credit și de economii, în REGHIN.

CONVOCARE.

Domnii acționarĭ ai institutului de credit și de economii „MUREȘIANA“ se învită în sensul §-lui 16 al statutelor la a

XII-a Adunare generală ordinară

care se va ținé în Reghin la **14 Martie n. 1900 la 9 ore a. m.** în localul institutului.

Obiectele ordinei de ḑi sunt:

1. Raportul direcțiunei și a comitetului de supraveghiare.
2. Deciderea asupra conturilor și asupra împărțirei profitului curat.
3. Alegerea unui membru în direcțiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghiare pe anul curent.
5. Ficsarea marcelor de presență pe anul curent.
6. Eventuale propunerĭ în sensul § lui 27 din statute.
7. Esmiterea alor doi acționarĭ pentru verificarea procesului verbal al adunărei generale.

Domnii acționarĭ carĭ voesc a participa în persónă orĭ prin plenipotențiațĭ, sunt rugațĭ a'șĭ depune la cassa institutului acțiunile și eventual documentele de plenipotență cel mult până la 13 Martie n. 4 óre d. a.

REGHIN la 1 Faur 1900. Direcțiunea.

Contul Bilanțului

ACTIVE		C.	f.	PASIVE	C.	f.
1. Cassa în numĕrar . . .		5805	72	1. Capital social — 1700 acțiunĭ à 100 coróne .	170000	—
2. Cambii în portfoliu . . .	340660.34			2. Fondul de reservă . .	38218	82
3. Obligațiuaĭ cu cavenți . . .	76979 20			3. „ de pensiunĭ . .	3145	30
4. Imprumuturĭ hipotecare . .	111091 40	528730	94	4. „ filantropic . .	400	–
5. Interese anticipate pro 1900		1421	74	5. Depunerĭ spre fructificare	187108	20
6. Interese la restanțierĭ . . .		652	32	6. Reescompt	113591	—
7. Realitățĭ . .		44	72	7. Dividende neridicate .	120	—
8. Diverse . .		18	60	8. Interese încassate pro 1900	6153	44
				9. Binefacerĭ neridicate .	90	—
				10. Diverse	34	42
				11. Profit curat	17812	86
		536674	04		536674	04

Contul profit și Perdere

EȘIRI		C.	f.	INTRARI		C.	f.
1. Interese:				1. Interese:			
de reescompt	7782.18			de escompt	28411.76		
de depunerĭ	8821.74			de obligațiunĭ	6555.—		
la fondul de reservă	1813.36			de hipotecă	7276.42		
la fondul de pensiunĭ	145.30			de întârdiere	1307.56		
incassate pro 1900	6153.44	24716	02	la depunerĭ	8703.38		
2. Contribuțiune:				anticipate pro 1900	1421.74	53675	86
directă . . .	3693.48			2. Competință de scris .		2529	90
10% dare depunerĭ	895.56	4589	04	3. Spese restituite . . .		21	40
3. Spese generale				4. Tacsă be transcriere .		192	—
Salare	4080.—			5. Comisiunĭ		17	18
Chirie, porto, tipărituri etc.	2512.88	6592	88	6. $^1/_3$% provisiune de protest		1	98
4. Tantieme și remunerațiunĭ		1953	60	7. Realitățĭ vêndute. . .		31	46
5. Marce de presență . .		654	—	8. Diverse		89	78
6. Competință după cupóne		44	20				
7. Diverse		196	96				
8. Profit curat		17812	86				
		56559	56			56559	56

REGHIN, la 31 Decembre 1899.

Patriciu P. Barbu, director esec. **Sever Barbu**, comptabil

Direcțiunea:

Galaction Șagău m. p., președinte. *Marc Cetățian* m. p., *Dr. Ioan Popescu* m. p.

Petru Ciobotar m. p., *Dr. Alesandru Ceușian* m. p.,

Subscrisul comitet de supraveghiare am examinat atât bilanțul, cât și contul profit și perdere present și confrontându-le cu registrele institutului ținute în bună regulă, le-am aflat în consonanță cu aceleași și exacte.

Reghin, la 2 Faur 1900.

Petru Uilăcan m. p., președinte. *Georgiu Maior* m. p. *Mihail Grecu* m. p.

Un câștig principal **100,000** Coróne obiecte de valóre
3 „ „ **20,000** „ „
etc. etc.
care tóte se plătesc în banĭ gata cu scădământ de 20%
ajung a fi trase la cele 4 trageri ale

LOTERIEI de BINEFACERE

în favorul Spitalului Reuniunei Policlinice din Budapesta și jócă fie car los, la tóte 4 tragerile ce urméză fără a mai plăti

a V-a tragere va fi deja în 14 Februarie 1900.

Losurĭ numai cu **1 Coróna** se capătă le administrația loteriei de binefacere în favorul Spitalului Reuniunei Policlinice. **Budapesta IV Kossuth-Lajos utcza 1,** la bancheri, zarafii, oficiul postal, la Casa căilor ferate reg. ung., traficĭ etc.

Prafurile-Seidlitz ale lui **Moll**

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomach și pântece**, în contra cârceilor și acrelei la stomach, **constipațiunei cronice**, suferinței de ficat, **congestiunei de sânge**, haemorhoidelor și a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutii originale sigilate** Coróne **2.—**

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorĕscă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de **șoldină și reumatism** și a altor urmărĭ de rĕcélă. **Prețul unei sticle originale plumbate,** Coróne **1.80.**

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulțĭ. **Prețul unei bucăți** Cor. —.**40** **Cincĭ bucățĭ** Coróne **1.80.** Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕdută cu marca de apĕrare A. Moll.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuéză ḑilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se cĕră anumit *preparatele provĕdute cu iscălitura și marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști **Ferd. Jekelius, Franz Kellemen** și engros la **D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.** 3—*

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nicĭ continentul européu și **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕḑut necesitată sĕ dăruiască întregul ei. deposit în schimbul unei rĕsplate micĭ pentru muncă.

Eu sunt împuternicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit, prin urmare orĭ cui, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
6 linguri de argint patent american,
12 linguriță de argint pentru cafea patent american
1 lingură de argint pentru supă patent american,
1 lingură de argint pentru lapte patent american,
2 ciocănele de argint pentru spart ouĕ, patent american,
6 cescĭ Victoria englezescĭ,
2 candelabre de masă,
1 strecurătóre pentru céiŭ,
1 zaharniță,

44 bucățĭ la un loc **fl. 6.60**

Tóte cele **44** de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpĕra pe prețul bagatel de fl. **6.60.**

Argintul patent american este un metal alb, care își păstréză co órea argintului 25 de anĭ, despre ceea ce se garantéză.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlatanią,** mĕ simt îndatorat în public, că orĭ cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea o asiunea acésta favorabilă, de așĭ procura acéstă garnitură pomposă, care cu deosebire se potrivesce pentru

Dar de nuntă și cadourĭ ocasionale!

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-s**
Exporthaus der vereinigten amerik Patent-Silber-waarenfabriken.
WIEN,
II., Rembrandtstrasse 19/II.

Telephon, Nr. 7114.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei inainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

9—10.472.

Estras din scrisorile de recunoscință.

Sunt fórte mulțămit cu trimiterea garniturei, și sĕ'mĭ mai trimițĭ încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvar. Exelens **Baronin Bánffy.**

Ce mi-ațĭ trimis, am primit și sunt fórte mulțumită Gaád, Ungaria) 1 septemvre 1898. *Contesa C. Chotek-Gudenus.*

Garnitura am primit, sunt fórte mulțumit. Trimiteți din nou mai multă. Budapesta, II. Străda principală. **Dr. Alois Pakert,** *medic militar c. și r*

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.